

BURKINA ★ KONTAKT

1 : 2022 / En tidskrift om Burkina Faso från föreningen ASSAMBUS

TEMA:

KVINNOKAMP

I DETTA NUMMER:

KUPPEN I BURKINA FASO MILITÄRKUPP – VARFÖR OCH VAD HÄNDER SEN?

FATOU SOURATIÉ I BALAI CITOYEN KVINNOR SOM ENTREPRENÖRER I BOMULLSODLANDE FAMILJER

SUUDU KOSSAM SENO – LOKALT MEJERI INSPIRERAR TILL ATT STARTA EGET I SAHEL

FEMINISTISK UTRIKESPOLITIK I BURKINA FASO HUR KROSSAS GLASTAKET I BURKINA FASO?

#1 : 2022

I detta nummer kan du läsa om ...

8

Fatou Souratié i Balai citoyen: "Jag har alltid valt mitt engagemang, alltid..."

14

Suudu Kossam Seno – lokalt mejeri inspirerar till att starta eget i Sahel

20

Hur krossas glastaket? Kvinnlig politiker talar i Bobo-Dioulasso.

★ Redaktion

Ansvarig utgivare: Roland Göransson

Redaktör: Karolina Jeppson
karolina.jeppson@gmail.com

Redaktionsråd:
Sten Hagberg, sten.hagberg@antro.uu.se
Justin Yarga, jus.yarga@gmail.com

Grafisk form: Rickard Hansson
areage@gmail.com

Tryck: www.exakta.se

Omslag:
En kvinna med sitt barn under ett samtal i
byn Sambonaye strax utanför Dori.
Foto: Sten Hagberg

★ Föreningen ASSAMBUS

BurkinaKontakt ges ut av
Vänskapsföreningen Burkina Faso–Sverige
Association d'Amitié Burkina Faso–Suède (ASSAMBUS)

ASSAMBUS bildades 1986 och har idag 120 medlemmar.
Den har systerföreningar i Danmark, Norge och Burkina Faso.
En lokalförening finns i Stockholm. Föreningens mål är att sprida
kännedom om Burkina Faso i Sverige och verka för ett ökat utbyte
mellan de båda länderna.
Medlemsmöten med inbjudna gäster anordnas regelbundet.

Ordförande: Ousmane Daogo Zoungrana

Lokalföreningar:
Burkinas vänner i Stockholm, bibiopot@yahoo.se

Läs mer på hemsidan: www.assambus.se

- 3 Redaktionen har ordet.
- 4 Kuppen i Burkina Faso
- 5 Militärkupp – varför och vad händer sen?
- 8 Fatou Souratié i Balai citoyen: "Jag har alltid valt mitt engagemang, alltid..."
- 10 Kvinnor som entreprenörer i bomullsodlande familjer
- 14 Suudu Kossam Seno – lokalt mejeri inspirerar till att starta eget i Sahel
- 16 Feministisk utrikespolitik i Burkina Faso
- 19 Notiser
- 20 Hur krossas glastaket i Burkina Faso?
- 23 Aktivt ASSAMBUS under pandemin
- 24 "Det har krävts mod och nytänkande för att våga tävla med männen"
- 27 Sankara et moi – en komedi med filosofisk underton
- 30 De oväntade gästerna – föreställning på turné
- 32 Notiser

Redaktionen har ordet:

KÄRA BURKINA-VÄNNER!

Kvinnokamp är temat för detta nummer! I ett flertal artiklar fokuse-
rar vi på kvinnor som tar plats och banar väg för ökad jämställdhet
i det burkinska samhället. I denna tid av politisk omvälvning, när
säkerhetssituationen fortsätter utmana, tycker vi det är särskilt viktigt
att lyfta mänsklig drivkraft, nytänkande och mod. Detta nummer
berättar om kvinnor i roller som entreprenörer, mångsysslare, politiker
och mycket mer. Det handlar om ny forskning och om hur Sveriges
feministiska utrikespolitik tillämpas i Burkina Faso.

"Det är inte bara kvinnor som är synliga genom politiken som för-
tjänar att kallas ledare. Varje kvinna som lyckas ta sig ur fattigdomen
är en ledare", säger Madame Maria Goretti Blandine Dicko-Agaloue
Adoua, Burkina Fasos ambassadör tills alldeles nyligen i de nordiska
länderna. Hon berättar om sin väg in i politiken och hur hon valdes
till en av de första kvinnliga parlamentarikerna i början på 90-talet.
En av hennes drivkrafter till att engagera sig politiskt var att se
till kvinnors behov och att förbättra deras livsvillkor i hembyn på
landsbygden. Just landsbygdens kvinnor lyfts fram i ett par artiklar -
initiativförmåga och entreprenörskap är en röd tråd. Bland annat har
Justin Yarga skrivit om ett kvinnokooperativ i Dori som startade ett
eget mejeri. Därmed bidrar de till att stärka den lokala produktionen
av mejeriprodukter.

I ett land med starka normer i samhället om vad en kvinna bör göra
och inte, krävs det målmedvetenhet för att vara i en ledande position.
Fatou Souriaté är inte partipolitiskt engagerad men däremot har hon
varit med i ledningsgruppen för den folkliga rörelsen Balai Citoyen,
ända sedan starten 2013. Hon beskriver den stora utmaningen i att
engagera sig politiskt. Själv har hon valt sitt engagemang före mycket
annat men arbetar parallellt som lärare, samtidigt som hon driver
eget och säljer lokalproducerade produkter. Det är lätt att inspireras
av dessa kvinnors driv och företagsamhet.

Och slutligen – i detta nummer berör vi förstås pågående politiskt
skeende. Efter militärkuppen i januari, med ny edsvuren president,
står burkinierna inför ett stundande övergångsstyre. Hans Eriksson
och Sten Hagberg skriver om bakgrunden, nuet och framtiden.

Vi önskar en god läsning och en skön vår.
Redaktionen genom Karolina Jeppson

Militären läser upp sin första deklaration i Burkinas television RTB.

BAKGRUND:

KUPPEN I BURKINA FASO

HANS ERIKSSON

Från militärens presskonferens. Den 24:e januari tog militären makten i Burkina Faso. Det är det tredje landet i Västafrika (Mali 2020, 2021, Guinea-Conakry 2021) på kort tid där en civil folkvald president störtats med minimalt våld efter folkligt missnöje på grund av en förvärrad säkerhetssituation med ökande jihadistattacker.

Efter en dag med många rykten och en helg med militär myteri på flera militärbaser (protest mot bristande utrustning och förnödenheter för att bekämpa jihadistattacker) runt om i landet och folkliga demonstrationer mot regeringens oförmåga

Överstelöjtnant Paul Henri Sandaogo Damiba

att motverka den försämrade säkerhetssituationen, där jihadistattacker orsakat mer än 2000 döda och hundratusentals internflyktingar, förklarade kuppmakarna i nationell TV att juntan Le Mouvement patriotique pour la sauvegarde et la restauration (MPSR)

bildats av alla vapengrenar och beslutat sätta stopp för President Roch Marc Christian Kaboré makt. Kuppmakarna annonserade att gränserna stängts, regeringen och Nationalförsamlingen upplösta och konstitutionen vilande. Presidenten har arresterats och befinner sig i en övervakad villa på okänd ort men vid god hälsa. Händelserna ska enligt militären ha gått lugnt till utan blodsutgjutelse och fysiskt våld.

Efter deklarationen i TV samlades hundratals anhängare på Nationsplatsen och skrek hyllningar till militären och sjöng nationalsången. "Nu är landet fritt" och "Leve armén!" hördes ungdomar skrika. Ousseni Bamogo, en svetsare, sade till exempel att med "president Roch levde vi varje dag med att folk dödades, nu med militären hoppas vi få lugn".

Burkinas Faso nya starke man, överstelöjtnant Paul-Henri Sandaogo Damiba, är 41 år, utexaminerad från krigsskolan i Paris. Han hade just i december 2021 utnämnts till befälhavare för den tredje militärregionen.

Demonstranter på Place des Nations visar, den 25 januari 2022, bilder på överstelöjtnant Paul Henri Sandaogo Damiba till stöd för statskuppen. Foto: Liberation, Frankrike

Damiba tillhörde förra presidentens Compaorés säkerhetsgarde RSP. Han sägs stå nära Emmanuel Zoungrana, en ung officer som den 11:e januari arresterades som misstänkt för ett kupp försök.

Roch Marc Christian Kaboré valdes till president 2015 i ett fritt demokratiskt val efter att förra presidenten Blaise Compaoré tvingats avgå efter folklig resning och protest mot förändring av konstitutionen för att tillåta ett tredje mandat. Kaboré återvaldes 2020 med 57 procent av rösterna sedan oppositionskandidater erkänt sig besegrade. Hans styre har under 2021 ifrågasatts på grund av svårigheter att bekämpa allt dödligare jihadistattacker. Så sent som i november dödades 53 gendarmer i Inata i norr i den hittills blodigaste attacken av Groupe de soutien de l'islam et des musulmans GSIM anslutna till Al-Qaida. Det ledde till omfattande ommöbleringar bland ledande militärer. Besluten sägs ha förvärrat splittringen bland militären, vilket redan var djup sedan upplösningen av förra presidentens Compaorés säkerhetsgarde RSP. Kaboré var misstänksam och hade bildat en egen elitenhet.

Missnöje har också uttryckts med den franska militära styrkan Barkhane, som inte heller lyckats återställa säkerheten i kampen mot jihadistattacker. En fransk militärkonvoj genom Burkina på väg till Niger stoppades i november två dagar av stenkastande ungdomar. ★

Överstelöjtnant Paul-Henri Damibas tal till Nationen den 27 januari 2022

MILITÄRKUPP – VARFÖR OCH VAD HÄNDER SEN?

AV STEN HAGBERG

Det är lättare att ställa frågor än att leverera svar kring vad som kommer att hända politiskt framöver i Burkina Faso. Sten Hagberg skriver om vikten av att lyssna på medborgarna i de västafrikanska länderna. Det är dags att omvärlden visar solidaritet.

Natten till söndagen den 23 januari 2022 var orolig för invånarna i Ouagadougou, Burkina Fasos huvudstad. Under de tidiga morgontimmarna pågick skottlossning vid olika militärförläggningar. Det var särskilt intensivt vid Camp Sangoulé Lamizana i stadsdelen Gounghin. Eldgivning hördes på andra militärförläggningar, framför allt på militärförläggningen Sy i Ouaga2000 och även i staden Kaya, 10 mil norr om Ouaga. När dagen grydde fanns oro och rädsla, men också tilltagande spekulationer. Vid tiotiden på förmiddagen uttalade sig försvarsministern på nationell teve. Han bekräftade att det var frustrationer på bland militärerna men att inga konfrontationer hade ägde rum.

Läget var ytterst oklart under hela söndagen. På kvällen tilltog skottlossning igen. Och på natten då utgångs-

förbud utfärdats fortsatte skottlossning på olika håll i huvudstaden. På måndagen den 24 januari stod det alltmer klart att det handlade om en militärkupp. Särskilt oroväckande var det när filmer på presidenteskortens beskjutna och övergivna bilar spreds på måndagsmorgonen. Hade presidenten skadats – eller till och med dödats? Varför fick man inget veta?

AGENDAN: RÄDDA OCH OMBILDA NATIONEN

På måndagseftermiddagen den 24 januari 2022 läste slutligen en grupp militärer upp ett uttalande på nationell teve. Fjorton militärer uppenbarligen från olika delar av de väpnade styrkorna satt i studion medan kapten Sidsoré Kader Ouédraogo läste upp ett uttalande där det framgick att *Mouvement patriotique pour la Sauvegarde et la Restauration* (MPSR) – Den patriotiska rörelsen för räddning och res-

Paul-Henri Damiba svor presidenteden den 16 februari 2022.

taurering – tagit makten under ledning av överstelöjtnant Paul Henri Sandaogo Damiba. I uttalandet angavs att inget blod spillts vid maktövertagandet och att president Kaboré mätte bra och att han befann sig på säker plats. Kaboré hade tidigare på dagen tvingats avgå. MPSR:s uttalande meddelade att regeringen och nationalförsamlingen upplösts. Redan i det första uttalandet angavs att ambitionen var ”rädda nationen” från den alltmer försämrade säkerhetssituationen och att upprätta en färdväg för återgång till en konstitutionell ordning.

I Burkina Faso togs nyheten om maktövertagandet emot med en blandning mellan avvaktan och lättnad. Avvaktan eftersom ingen visste vad de nya makt-havarna stod för och ville uppnå. Lättnad eftersom kupprykten surrat sedan länge samtidigt som säkerheten försämrats för varje vecka. Säkerhetssituationen hade

**”REDAN I DET FÖRSTA
UTTALANDET ANGAWS ATT
AMBITIONEN VAR ’RÄDDA
NATIONEN’ FRÅN DEN ALLTMER
FÖRSÄMRADE SÄKERHETS-
SITUATIONEN OCH ATT
UPPRÄTTA EN FÄRDVÄG
FÖR ÅTERGÅNG TILL EN
KONSTITUTIONELL ORDNING.”**

blivit mer och mer desperat.

Den 27 januari höll överstelöjtnant Damiba sitt första tal till Nationen. Han inledde med att poängtera att Burkina Faso sällan upplevt en motståndare som är så cynisk, grym och feg som den terrorism som sedan sex år dagligen hotar och bringar sorg och olycka. Maktövertagandet handlade, menade Damiba, om att säkerhetssituationen var så allvarlig att militärerna sett sig nödgade att ta makten. ”Vår agenda är unik och tydlig: räddningen av vårt folk och ombildningen av vår nation.”

DAMIBA PRESIDENT OCH ÖVERGÅNGSSTADGA UTARBETAS

Den 29 januari offentliggjorde MPSR en fundamental lag (*Acte fondamentale*), vars syfte är att skapa en rättslig ordning i det vakuum som kuppen orsakat. Noterbart är att denna *Acte fondamentale* erkänner författningen, de folkliga upproren 3 januari 1966 och 30-31 oktober 2014, samtidigt som den tar sin utgångspunkt i det ”folkligt, legitima” i MPSR:s maktövertagande den 24 januari 2022.

I paragraf 26 av *Acte fondamentale* framgår att MPSR är centralorgan för att definiera och orientera säkerhetspolitik, ekonomisk och social politik, utvecklingspolitik och politik för att återställa landets territoriella integritet. MPSR svarar för ”statens kontinuitet i väntan på att övergångsorgan finns på plats” och handhar statens angelägenheter även i händelse av avsaknad av regering. Det innebär att MPSR har all makt i väntan på att en övergångsregim kommer till makten.

Men proklamerandet av en *Acte fondamentale* innebär också ett juridiskt balansnum-

mer, eftersom den i sig gör att författningen åter anses gällande i Burkina Faso. Några dagar senare tillsattes en ”teknisk kommission” bestående av ett tjugotal medlemmar med uppgift att på två veckor utarbeta en Övergångsstadga.

Den 8 februari erkände författningsdomstolen att Paul-Henri Damiba är Burkina Fasos president, eftersom president Kaboré avgått och nationalförsamlingen upplösts. Den 16 februari svor han presidenteden och höll sitt installationstal. I talet slog han tidigt fast att en ombildning av Burkina Faso inte följde en revolutionär logik, men är ”ett projekt för en positiv och fördjupad förändring”, som handlar om det grundläggande. ”Att återfinna våra värden och placera dessa värden i centrum av allt vi företar oss, det är basen”.

När jag i mitten av februari 2022, alldeles efter att president Damiba blivit installerad som landets president, skriver dessa rader är det väldigt mycket lättare att ställa frågor än att med någon större säkerhet kunna leverera svar. Låt mig därför resonera kring ett antal frågor.

HUR REAGERAR MEDBORGARNA?

Enligt de flesta källor verkar människor avvaktande stödja – eller åtminstone acceptera – det nya styret. Många opinionsbildare och politiker har deklarerat att de är emot militärt maktövertagande men att de samtidigt har förståelse för att det blev så. Demokratiska fri- och rättigheter, som yttrandefrihet, mötesfrihet och föreningsfrihet garanteras i *Acte fondamentale*. Det är egentligen bara valda församlingar, inklusive kommun och regionfullmäktige, som nu ersatts med administrativa delegationer. Och när Övergångsstadgan väl finns på plats kommer president utses, regering tillsätts och övergångsparlament (lagstiftande församling) utses. En inte alltför vågad gissning är att Damiba kommer att bli Övergångspresident, men det återstår förstås att se.

Säkerhetsproblemen med 1,6 miljoner internflyktingar och terrorismen som vinner mark hela tiden gör att många ser det militära maktövertagandet som den enda möjligheten. Attacken i Inata i nordvästra Burkina Faso i november 2021 då 53 gendarmar dödades blev början på slutet för president Kaboré. För när det framkom att denna militärförläggning upplevt stora logistiska problem – soldater som inte fått mat och som väntade på avlösning kunde

”FÅ OM NÅGRA KLEV FRAM OCH FÖRSVARADE KABORÉ EFTER KUPPEN, VILKET SKILJER SIG MARKANT FRÅN KUPPFÖRSÖKET I SEPTEMBER 2015 DÅ BURKINIERNÄ GJORDE MOTSTÅND OCH LYCKADES STOPPA KUPPGENERALEN DIENDÉRÉ”

inte försvara sig mot terroristerna – kom frågan om korruption och vanstyre att läggas ovanpå den redan allvarliga frågan om de stora säkerhetsproblemen.

Och trots att president Kaboré höll tal till nationen i slutet av november och sedan avskedade statministern, ombildade regeringen och lovade krafttag mot korruptionen var förtroendet uppenbarligen förbrukat. Få om några klev fram och försvarade Kaboré efter kuppen, vilket skiljer sig markant från kuppförsöket i september 2015 då burkinierna gjorde motstånd och lyckades stoppa kuppgeneralen Diendéré (men det är en annan historia).

VAD HÄNDER MED DEMOKRATIN?

Säkerhetsfrågan toppar dagordningen, eftersom den berör statens grundläggande ansvar att skydda medborgarna. Det är som om inte ens en grundläggande definition av staten – det som brukar kallas nattvaktarstaten – finns i Burkina Faso idag. Sedan maktövertagandet har vi sett en rad nya utnämningar till ledande poster inom de väpnade styrkorna, men färre utnämningar rör civila befattningar, åtminstone än så länge.

I slutet av februari måste kommissionen som arbetar med Övergångsstadgan komma med förslag på vilka instanser som Övergångsregimen ska innehålla, hur lång övergångsperioden ska vara och när demokratiska val ska kunna genomföras. Längden på övergångsperioden är ett verkligt dilemma: en kort övergångsperiod (säg 12 månader) riskerar att möjliggöra en återgång till den tidigare situationen med samma gamla vanliga politiker tillbaka vid makten, medan en längre övergångsperiod (säg 24 månader eller till och med 36 månader som i Tchad) riskerar att få de nya makt-havarna att få smak på makten och vilja sitta kvar.

Men burkinierna tycks vara relativt överens om att det inte går att genomföra demokratiska val värda namnet

så länge en så stor del av landet är alltför farligt att leva och bo i. Ett flertal politiska partier har också uttryckt stöd till den nya regimen. En hel del i regeringspartiet MPP uttryckte förståelse. En anonym ledare sa exempelvis: ”Det som skulle hända har nu hänt. Det fanns alltför många beskyllningar och anklagelser mot partiets sätt att regera”. En annan källa slog fast att ”varken gatan eller ECOWAS (de västafrikanska staternas ekonomiska organisation) kan rädda Roch. Vi måste lära oss att vara i opposition och förbereda oss för de kommande valen”.

Samtidigt kan man inte bortse ifrån att ingen president hittills förlorat makten i demokratiska val i Burkina Faso. Sedan 1960 har samtliga maktskiften skett genom kupper och/eller revolter. Det är ett tecken på att den burkinska demokratin visat en grundläggande oförmåga att säkerställa fredliga maktskiften.

”DET FINNS EN DUBBELMORAL HOS ECOWAS OCH DET INTERNATIONELLA SAMFUNDET. MAN BESLUTAR OM SANKTIONER MOT MILITÄRT MAKTÖVERTAGANDE MEN ACCEPTERAR I TYSTHET NÄR SITTANDE PRESIDENTER TRIKAR MED FÖRFATTNINGEN.”

VAD SÄGER OMVÄRLDEN?

Hittills har omvärlden reagerat med avvaktan kombinerat med principiella beslut. Burkina Faso är temporärt pausat från ECOWAS, eftersom organisationen inte accepterar militära maktskiften. Demokratiska val är det enda acceptabla. Biståndsgivare, inklusive Sverige, har annonserat att samtliga stöd och utbetalningar till den burkinska staten pausas, eftersom rättsstaten åsidosatts.

Men egentliga sanktioner har uteblivit. Dels finns förstås en Wait-and-See-inställning från det internationella samfundet; man vill avvakta och se vartåt det barkar innan beslut om regelrätta sanktioner fattas. Dels utsätts grannlandet Mali för mycket hårda sanktioner, vilket lett till folkliga protester i hela Västafrika. Malis övergångsregering sätter hårt mot hårt mot ECOWAS och Frankrike, vilket hittills fått mycket starkt stöd från det maliska folket. Det internationella samfundet vill för allt i världen undvika att Burkina Faso får en liknande utveckling som den i Mali. I Burkina Faso liksom i Mali finns starka opinioner mot fransk politik i Sahel.

Det finns en dubbelmoral hos ECOWAS och det internationella samfundet. Man beslutar om sanktioner mot militärt maktövertagande men accepterar i tysthet när sittande presidenter trikar med författningen. Man blundar med andra ord för det som många ser som ”författningsvidriga kupper” – år 2020 lyckades president Ouattara i Côte d’Ivoire och Alpha Condé i Guinea bli omvalda en tredje gång i strid med respektive konstitution – men fördömer unisont folkligt stödda militära maktövertaganden fördöms.

Avslutningsvis menar jag att det är mycket viktigt att lyssna på vad medborgarna säger i Burkina Faso och även i andra västafrikanska länder. Eftersom burkinierna aldrig sett ett demokratiskt, konstitutionellt maktskifte finns en grundmurad misstro mot makt-havarna. När svärgpolitik, korruption och stöld av offentliga medel tar fart – ovanpå en redan mycket allvarlig säkerhetssituation i landet – behövs stöd, förståelse och inte minst solidaritet från omvärlden, snarare än pekpinnar.

Text:
Sten Hagberg är professor i kulturanthropologi vid Uppsala universitet och honorärkonsul för Burkina Faso i Sverige.

Foto: Sten Hagberg.

FATOU SOURATIÉ I BALAI CITOYEN:

”JAG HAR ALLTID VALT MITT ENGAGEMANG, ALLTID...”

Första gången jag träffade Fatou Souratié var under en presskonferens anordnad av Balai citoyen i november 2014 bara ett par veckor efter att president Blaise Compaoré tvingats bort från makten i ett folkligt uppror, det som jag ibland kallat ”den burkinska oktoberrevolutionen”. Sedan Balai citoyen bildades 2013 har Fatou Souratié ingått i den nationella ledningsgruppen. Balai citoyen och andra rörelser som fick medialt genomslag under ”oktoberrevolutionen” domineras av mer eller mindre unga män. Jag minns att jag blev glad, på den där presskonferensen, över att en ung kvinna fanns med i ledningen. Där satt Fatou Souratié vid sidan om en av rörelsens talespersoner Guy Hervé Kam och svarade på journalisternas frågor. Sedan dess har jag följt Fatou i sociala

medier och också träffat henne några gånger. Men det är först i november 2021 som jag ber henne om en intervju.

LÄRARE, AKTIVIST OCH ENTREPRENÖR

Fatou Souratié är 38 år och född i Mondon i närheten av Banfora. Hennes pappa var mekaniker och jordbrukare, mamman arbetade på gården. Fatou har en ettårig master i bio-kemi från universitetet i Ouagadougou. Hon jobbar som lärare på en gymnasieskola i Ouagadougou. Vid sidan av sitt lärarjobb och sitt engagemang i Balai citoyen är Fatou Souratié också entreprenör. Hon tillverkar och säljer soumbala (en uppskattad och näringsrik aromat tillverkat från néré-trädets bönor) från hembyn. Hon har också börjat sälja karité-smör från Mondon. Det är ett sätt för henne att stötta den lokala produktionen, att sälja närodlat.

Vi träffas på ett hotell i centrala Ouaga för att prata om hennes kamp. Jag undrar

Medborgarrörelsen Balai citoyen spelade en oerhört viktig roll som konstruktiv, fredlig och samlande kraft innan, under och efter Compaorés fall. Det var en ungas rörelse som krävde ett nytt Burkina Faso där ingenting är som förut. BurkinaKontakt har träffat Fatou Souratié i ledningsgruppen.

var hennes kraft och hennes glöd kommer ifrån. Har hon alltid varit engagerad? Och hur kom det sig att hon gav sig in i ett så manligt sammanhang som politisk kamp under de svåra, utsatta förhållanden som rådde under Compaorés tid vid makten?

–Mitt engagemang väcktes när jag läste en bok med Thomas Sankaras tal, berättar Fatou. Jag kände känslan av revolt, av uppror. Jag var 16 år och var elev på Lycée municipal i Banfora.

Ungefär vid samma tid (år 2000) började hon engagera hon sig i elevfackliga frågor. Det handlade om att driva elevernas rättigheter i samband med prov, stipendier, etc. Samtidigt deltog hon och hennes kamrater i protestmarscher för sanning och rättvisa för Norbert Zongo, journalisten som dödades av Compaorés säkerhetsstyrkor i december 1998. Vid ett tillfälle förföljdes hon och hennes kamrater av polisen.

–När du befinner dig ute på gatan kan du drabbas av alla möjliga problem, säger hon utan omsvep.

PROTEST MOT DE FÖRSVUNNA SKOLUNIFORMERNA

Då hon gick sista året på gymnasiet kom hon att protestera mot skolledningen på grund av en uppenbar orättvisa. Trots att eleverna hade betalt för att få sina skoluniformer hade de inte fått dem. Då valde de att protestera.

–Jag hade fått min uniform, medger Fatou, men det hade inte mina kamrater. Det var mitt första stora engagemang, min första verkliga kamp. Och vi fick rätt. Alla fick sina skoluniformer.

År 2005 blev Fatou antagen till universitetet i Ouagadougou. Hon pluggade biologi och geologi. Där fick hon tidigt kontakt med en äldre kamrat som var medlem i studentfacket ANEB – Association Nationale des Élèves et Étudiants du Burkina Faso. ANEB är en studentrörelse som befinner sig på yttersta vänsterkanten. Fatou deltog snart i alla möten, aktioner och protester som ANEB anordnade. Men år 2008 valde hon att lämna studentfacket. Ett skäl var att det var en linje som gällde i ANEB och det var den som beslutats i förväg av ledningen. Ett annat var att ANEB inte såg Thomas Sankara som en förebild, som en inspirationskälla.

THÉ-DEBATTER OCH MICRO LIBRE

Isrället började Fatou engagera sig i Mouvement Sans Voix (ungefär ’Rörelsen för de utan röst’). Hon arbetade med att organisera olika lokalavdelningar och grupper. De anordnade thé-debatter, dvs. drack thé och diskuterade sociala och rättvisefrågor. Allt handlade om folkets rättigheter.

Fatou blev snart vald till vice-sekreterare i Mouvement Sans Voix. Hon var också med och anordnade s.k. micro libre. De lät vanliga människor komma till tals genom att ge dem en mikrofon och spela in deras synpunkter, som de sedan spred via olika kanaler.

Som representant för Mouvement Sans Voix deltog hon 2011 i ett möte som ledde till bildandet av Balai citoyen:

–Jag deltog från allra första början. Det var en mängd olika föreningar och grupper samlades för att diskutera hur de

Foto: Sten Hagberg.

Fatou Souratié i en intervju på Hotel Palm Beach, Avenue Kwame Nkrumah.

Fatou Souratié, ständigt på språng...

Foto: Sten Hagberg.

skulle agera bättre, inte minst i ljuset av att presidenten skulle göra allt för att sitta kvar vid makten. År 2013 bildades sedan Balai citoyen efter många möten och diskussioner. Jag var en vanlig aktivist i Balai citoyen ända fram till augusti 2014 då jag blev vald till vice-kassör. Numera är jag kassör för Balai citoyen.

PÅ FRONTEN

Från och med den 21 oktober 2014 då den dåvarande burkinska regeringen fattade beslutet att modifiera författningen så att Compaoré skulle kunna sitta kvar vid makten var Fatou ute på gatan, ”på fronten vid universitetet”, som hon säger. Tillsammans med sina kamrater stod hon vid trafikljusen vid universitetet och stoppade upp trafiken

samtidigt som de uppmanade alla att stoppa förslaget att ändra författningen. Trafiken bromsades upp och de delade ut flygblad och talade i megafon. Många trafikanter var positiva medan andra teg tålmodigt. Men en del reagerade våldsamt. Det hände att Fatou fick glåpord efter sig: ”Att pojkarna protesterar, det kan man förstå. Men att du, en flicka, är här är skandalöst. Vad gör du här, på gatan?”

–Det är samhällets syn som gör att kvinnan ser sig tvungen att bara delta i politisk kamp på marginalen. Det är förstås ett val. Men jag har alltid valt mitt engagemang, alltid...

TRYCKET FRÅN FAMILJEN

När Fatou var yngre så var trycket från familjen stort. Familjen kunde kräva att hon som gymnasieelev kom hem istället för att gå i protestmarscher. När hon började på universitetet försökte medlemmar i familjen få henne att sluta upp. Det blev särskilt tydligt vid Compaorés fall. Vid den stora demonstrationen den 28 oktober 2014, som enligt vissa uppgifter samlade en miljon burkinier fick Fatou telefonsamtal hela tiden.

–Min äldre bror ringde hela tiden och frågade mig var jag var. Och jag sa att jag är hemma, trots att jag var ute och demonstrerade. Trycket var stort. Alla ringde. Till sist stängde jag av telefonen...

Men nuförtiden är inte trycket så stort, säger Fatou. Men samtidigt undrar många i familjen om hon någonsin kommer att gifta sig och bilda familj.

Jag frågar om hon någonsin funderat på att ta steget till att engagera sig i ett politiskt parti.

–Nej, jag har inte gjort det. Det är klart att det är lättare förändra saker och ting om man sitter i ett sammanhang där man kan fatta beslut. Men jag, Fatou? Nej! Jag vill inte in i politiken. Jag tror att jag kommer att tappa mig själv och mitt sätt vara om jag ger mig in i det. Men, säger hon, den dagen som politik i Burkina Faso bedrivs annorlunda än idag kanske jag ändrar mig.

★

Text & Foto: **Sten Hagberg** är professor i kulturanthropologi vid Uppsala universitet och honorärkonsul för Burkina Faso i Sverige.

Bomullslockning i byn där Sigrun Helmfrid genomförde fältarbete till sin studie, utanför Bobo-Dioulasso.

KVINNOR SOM ENTREPRENÖRER I BOMULLSODLANDE FAMILJER

FOTOGRAF PÅ SAMTLIGA BILDER: SIGRUN HELMFRID

Strax innan pandemin gjorde sitt intåg, disputerade Sigrun Helmfrid i socialantropologi på Stockholms Universitet. Avhandlingen handlar om kvinnors ekonomi i bomullsodlande jordbruksfamiljer, i västra Burkina Faso. Kvinnors ekonomi är en komplex fråga som många ekonomer har en tendens att förenkla, argumenterar hon i avhandlingen.

Cotton and Cabaret: Domestic Economy and Female Agency in Burkina Faso är inte vilken avhandling som helst. Ett gediget fältarbete under åren -95-96 samt ett återbesök -98 ligger till grund för det insamlade materialet. Under dessa

perioder bodde Sigrun omväxlande i byn utanför Bobo-Dioulasso och hade även ett boende inne i staden. Olika anledningar har gjort att avhandlingen inte kunnat läggas fram förrän nyligen, vilket inte gör den desto mindre intressant. Att

fältarbetet har några år på nacken innebär dock att den inte gör anspråk på att säga något om hur det ser ut idag. Däremot är de mekanismer i familjejordbruken som ger upphov till olika ekonomier för män och kvinnor, som studerats i avhandlingen, fortfarande högst aktuella. Sigrun argumenterar att jordbruksfamiljernas ekonomi fungerade som ett system av separata sammanhängande ekonomiska sfärer, både gemensamma och individuella. Kvinnors individuella ekonomi och deras ekonomiska strategier måste förstås mot bakgrund av hur familjens ekonomi var organiserad och vilka rättigheter och skyldigheter var och en hade.

Nahawa Traoré brygger öl.

Här poserar familjen François och Jacqueline Ouattara med barn, svärdöttrar och barnbarn.

Philomène Ouattara kommer hem med morgonens skörd av néré-frukter.

Sigrun Helmfrid, doktor i Socialantropologi och nybliven pensionär.

En förmiddag under hösten ses vi över zoom. En av mina första frågor handlar om Sigrun själv; hur har hon bibehållit sin drivkraft till att färdigställa denna omfattande avhandling?

– Jag gillar inte oavslutade projekt. Det fanns länge en förhoppning om att bli klar och få ett intressant jobb, men eftersom åren gick insåg jag att det kanske inte kan bli så, säger Sigrun som detta år blivit pensionär.

– Det krävs att man försörjer sig samtidigt, och att göra en avhandling på lediga stunder har varit svårt. Men att behöva lämna och återkomma till arbetet, har också gjort att jag hela tiden hållit mig à jour med aktuell forskning på området, berättar hon vidare.

Att Sigrun började intressera sig för själva ämnesområdet beror på tidigare arbete i regionen.

– Under 80-talet arbetade jag i ett biståndsprojekt för att sprida användningen av ved-besparande spisar. Då bodde jag i Bobo-Dioulasso och reste till byarna runt om. Projektet var riktat mot kvinnor och jag fascinerades just av att kvinnor var så självständiga i sin ekonomi, de hade sin egen sfär där de bland annat sysslade med sin egen ölbrygning. Jag blev nyfiken på kvinnors separata ekonomi och sökte forskningsanslag som Sida utlyste just då, berättar Sigrun och fortsätter:

– Men min förståelse har ändrats genom åren. Under fältarbetet såg jag först hur maktstrukturer begränsade kvinnorna. Men min slutsats i avhandlingen blev, till min stora förvåning, att den gemensamma ekonomin spelade större

Bomullsskörd.

roll för kvinnors välbefinnande än deras egna inkomster. Om inte den grundläggande ekonomiska tryggheten finns som täcker basbehoven, så faller allt: då måste kvinnor använda sina egna inkomster till att försörja familjen.

Idag finns en riktning inom internationellt bistånd, om att främja *"L'autonomisation de la femme"*, det vill säga att främja kvinnors autonomi och självständighet.

– Men det får inte ske på bekostnad av att det gemensamma faller isär. Jag har länge propagerat för att kvinnor ska få större makt och självständighet, men under avhandlingsarbetet insåg jag mer och mer att det som är viktigt för dessa kvinnor i jordbruksfamiljer, är att den grundläggande mat-säkerheten finns. I allmänhet var det de bomullsodlande familjerna som hade bäst mat-säkerhet tack vare tillgång till konstgödning och plogar.

Under disputationen frågade sig opponenter om Sigrun verkligen tyckte detta var en feministisk slutsats.

– Men feministisk antropologi har länge inriktat sig på relationerna mellan det produktiva och det reproduktiva. Familjen som ekonomiskt kollektiv behöver vara stark för allas välbefinnande, samtidigt som man inte kan förneka att det manliga överhuvudet hade makten och snodde åt sig av det som alla tjänade åt familjen. I stället för autonomi kanske man skulle arbeta för mera jämställda relationer inom familjerna?

Kvinnorna som Sigrun träffade under

**"OM INTE DEN GRUND-
LÄGGANDE EKONOMISKA
TRYGGHETEN FINNS SOM
TÄCKER BASBEHOVEN, SÅ
FALLER ALLT: DÅ MÅSTE
KVINNOR ANVÄNDA SINA
EGNA INKOMSTER TILL ATT
FÖRSÖRJA FAMILJEN."**

sitt fältarbete verkar ändå urstarka, med en driven entreprenörsanda. Vad anser Sigrun själv?

– Det fanns absolut entreprenörer, men alla hade ju inte den förmågan. Men kvinnor som grupp, som helhet fick alltid ihop det och lyckades skaffa fram mat även när förråden var tomma. Männen var mer uppgivna och tog gärna till alkoholen när något gick snett.

Under de mer än tjugo år som passerat sedan fältarbetet gjordes, har mycket hänt i Burkina Faso, vilket präglat människorna i byn som Sigrun mötte - som hon dessutom fortfarande har kontakt med - och samhället i stort. Bland annat har landets bomullsodling nästan fyrdubblats!

– Men den största förändringen är att nästan alla barn går i skolan nu. I slutet av 90-talet var det endast 30 %. Då deltog barnen i arbetet och flickorna lärde sig av sina mammor. Detta har säkerligen inneburit en markant skillnad. Det finns ju studier av unga på landsbygden, bland annat av Hanna Sinaré (se BurkinaKontakt 2020) där

Nybruggd öl serveras i kalebass.

det visade sig att många unga inte längre är intresserade av att arbeta hårt med jordbruk.

Det finns andra földeffekter av att alla barn numera går i skolan. Studier har gjorts som bland annat visar att användningen av ogräsbekämpningsmedel ökat drastiskt då barnen inte längre kan rensa ogräs.

– Bekämpningsmedlen köps på krita av det burkinska bomullsbolaget. Därefter köper bolaget upp bomullen från varje jordbruk. De som misslyckas med sina skördar blir skuldsatta. Men det har också fått följderna som att kvinnorna får en större frihet och

har kunnat sätta igång massa nya saker. Samtidigt ger det förstås både hälso- och miljörisker, berättar Sigrun.

Ett av de viktiga argumenten med avhandlingen är att det krävs en djupare genusanalys

OBS! Avhandlingen finns tillgänglig online:

KAROLINA JEPPESSON
Frilansjournalist och redaktör
för BurkinaKontakt

för att komma underfund med kvinnors kontra mäns ekonomiska situation. I Sigruns avhandling tas hänsyn till ålder, generation och andra olika faser som kvinnor befinner sig i.

– Det är främst studier gjorda av ekonomer som jag argumenterar emot, som inriktar sig på vad kvinnor resp. män tjänar. Ofta klumpas kategorier av män ihop, och även kvinnor. Det är exempelvis väldigt stor skillnad på vad en ung man jämfört med en familjefar tjänar. Om studier visar att en kvinna tjänar lite jämfört med en man, behöver studien också gå in på vad pengarna faktiskt ska användas till. Ju fler studier närmare fältet, desto större sannolikhet att de beskriver sådant, anser Sigrun.

BurkinaKontakt önskar sin före detta redaktionsmedlem stort grattis till avhandlingen!

Medarbetare i mejeriet visar sina produkter.

SUUDU KOSSAM SENO

– LOKALT MEJERI INSPIRERAR TILL ATT STARTA EGET I SAHEL

FOTON: FATIMATA DIALLO

Fatimata Diallo, 51 år, startade tillsammans med andra kvinnor ett mini-mejeri i form av ett kooperativ. Nu, efter fem års uthållighet, finns det hopp om ekonomisk självständighet för medlemmarna. Dessutom är mejeriet ett tecken på att lokalproducerad mjölk numera är ett uppskattat val av burkinska konsumenter.

Vandrar man i gatorna i Dori finns det en god chans att stöta på dessa tre ord "Suudu Kossam Seno", antingen bland mejeriprodukterna som är synliga i butikernas kylskåp, eller kanske på en skylt som anger företagets huvudkontor. Orden betyder på fulfuldé (det lokala språket): "Mjölakens hem i Seno". Det är namnet på ett mini-mejeri som startades år 2015 av tre kvinnor.

Dori är en stad i Sahelregionen. Den tillhör en provins som kallas Seno och som är hem till 404 104 invånare enligt den senaste folkräkningen år 2019. Den huvudsakliga etniska gruppen i Sahelregionen är Fulani, främst känd för att vara herdar.

Dagligen samlar Madame Diallo och hennes medarbetare in i genomsnitt 150 liter mjölk från kooperativens medlemmar, och tillverkar därefter olika mejeri-produkter. Yoghurt och färsk mjölk utgör huvudvaror, och därtill tillverkas smör, ost och tvål.

Kooperativen bakom mejeriet består av 28 kvinnor. Ledaren, Fatimata Diallo har en utbildning från en fransk-arabisk skola och har jobbat med olika små ekonomiska verksamheter. Idén till att starta ett mejeri kom från henne.

Allt började med en typ av solidaritetskedja som kallas "tontine", och som är allmänt utbredd bland kvinnor i Burkina

Faso. Det är ett sätt för kvinnor att stötta varandra genom att samla in pengar månadsvis, oftast avsett för en viss ekonomisk verksamhet. Gruppen som Fatima tillhörde, ägnade sig huvudsakligen åt djuruppfödning och många av dem köpte mjölkkor med "tontine"-pengarna. Djuruppfödning är en ekonomisk aktivitet som många sysslar med i Sahelregionen. Steget från djuruppfödning till mejeri tog kvinnorna snabbt och beslutsamt. I en intervju med Agribusiness TV berättade Fatimata Diallo att hon hade sett ett liknande projekt i Ouahigouya, en stad i norra Burkina. Hon tänkte direkt att det här skulle de också kunna göra i Dori. Efter att ha gjort en praktikperiod i Ouagadougou hos en annan kvinna som driver ett mejeri, startade Fatimata och några andra kvinnor ett kooperativ för att driva sitt eget mejeri, "Suudu Kossam Seno". – Vår första investering bestod av ett kylskåp och några grytor för att pastörisera mjölk från våra egna kor, berättar Fatimata Diallo.

Med tiden har mini-mejeriet växt. Det har nu en egen lokal med 8 fast anställda medarbetare.

Fatimata Diallo och kooperativens medlemmar drömmer nu också om att modernisera mejeriet. Ett första steg i denna moderniseringsprocess är pastöriseringen. Sedan tänker de också på transportmedel för att leverera produkterna till olika städer. En stor utmaning i mjölkverksamheten gäller fryskedjan.

– Det är många strömavbrott. Särskilt under torrperioden, mellan mars, april och maj, har vi mycket svårigheter, påminner Fatimata Diallo. En del av detta

Lokalproducerat i Dori med omnejd från Suudu Kossam Seno.

kunde lösas då regionala handelskammaren stöttade kooperativen för att köpa en frys som funkar med solpanel.

Thomas Sankara, den burkinska revolutionens fader skulle vara stolt över dessa kvinnor. Han som, under revolutionen (1983-1987), motiverade burkinierna att "producera det de konsumerar och konsumera det de producerar". Jag träffade Fatimata Diallo 2015 i Ouagadougou. Det var under ett evenemang vid världsmjölksdagen som firas den 1 juni varje år. Då samlades olika aktörer inom mjölksektorn för att diskutera sektorns svårigheter. Ett stort bekymmer var då att mini-mejerierna i Burkina Faso stod inför ett marknadsproblem och hotades av multinationella företag. Många i Burkina Faso föredrog importerad mjölk.

Sex år senare är kampen för konsumtion av lokala produkter fortfarande aktuell, men med hopp om förändring. Vissa burkinier återfår smaken för lokala produkter. – Nu inser vi att många gillar våra produkter och väljer dem i butikerna. De flesta som reser hit från Ouagadougou vill också passa på att köpa direkt från mejeriet, berättar Fatima Diallo,

Trots en stor potential för produktion och transformation, importerar landet fortfarande 90% av mjölk- och mejeriprodukter från europeiska länder, bland andra Nederländerna, Irland, Nya Zeeland, Frankrike och Belgien. Inför konkurren-

Foto: Lefasonet

Fatimata Diallo, initiativtagare och verksamhetsledare för kooperativet och dess mejeriproduktion.

sen från importerade mejeriprodukter sätter kooperativen sin förhoppning på institutionella kunder, såsom staten, för skolmat och militär mat.

Fatimata Diallo har också mångdubblat sina ansträngningar för att locka nya konsumenter med diversifierade och kvalitativa produkter. Hon har vunnit olika priser, bland andra ett pris på Burkina Fasos boskapsmässa år 2018 och ett annat pris för främjande av lokal mjölk år 2020. Nyligen kom det ut en video (på Youtube) om mejeriet, med titeln "Ett mini-mejeri skapat med vilja och uthållighet". Videon har producerats av Agribusiness TV för att visa på ett projekt som kan inspirera de som vill starta eget. Den har bidragit att göra mejeriet känt i Burkina Faso och är nu ett tecken på att kvinnor kan organisera sig, starta eget och ta sig ur fattigdomen på egen hand.

Ignace Ismaël Nabolé,
Faso7.com, Ouagadougou.

Justin Yarga, journalist från
Ouagadougou där han arbetade
på bland annat Burkina24.
Nu bosatt i Göteborg.

Dåvarande biståndsmministern Peter Eriksson besöker Ouagadougou och några av de framgångsrika start-up-företagen som fått stöd av en specifik fond för jämställdhet (Fond Commun Genre).

FEMINISTISK UTRIKES- POLITIK I BURKINA FASO

Som första land i världen, driver Sverige en feministisk utrikespolitik. Hur ser det ut i praktiken då det gäller biståndet i Burkina Faso? BurkinaKontakt har pratat med biståndschef Susanne Allmén och programadministratör för jämställdhet, Florence Ouédraogo på ambassaden i Ouagadougou.

SAMTLIGA BILDER TILLHÖR SVENSKA AMBASSADEN I OUAGADOUGOU.

Susanne Allmén, biståndschef på ambassaden, tillsammans med Armelle Lydwine Dabire, under kampanjen Girls' Takeover.

De senaste åren har Sverige intensifierat arbetet gällande jämställdhetsintegrering, på alla nivåer inom och utom landet. År 2018 tog regeringen beslut om en global strategi i utvecklingssamarbetet inriktad på jämställdhet och kvinnors rättigheter. I en handlingsplan för hur feministisk utrikespolitik ska bedrivas fram till 2022, kämpar nu många aktörer för fullt för att närma sig ett förverkligande av de olika sex målen. Så hur ser den feministiska utrikespolitiken ut i praktiken i Burkina Faso? Hur används biståndet till kvinnors och flickors rättigheter? Den svenska ambassaden i Ouagadougou har sedan oktober en ambassadör på plats: Maria Sargren. Själva ambassaden rymmer

utöver ambassadören 18 personer, varav hälften är kvinnor och hälften är män.

– Det är viktigt att redan i rekryteringen tänka på jämställdhet, säger Florence Ouédraogo.

Susanne Allmén berättar att mycket av jämställdhetsarbetet på ambassaden tidigare hamnade hos Florence, eftersom hon arbetar specifikt med jämställdhetsfrågor. Skillnaden nu är att alla handläggare är involverade, och att alla måste kunna ställa frågor till partners om jämställdhet och kunna berätta vad den feministiska utrikespolitiken innebär.

– Förhållningssättet är att vårt arbete utifrån ett jämställdhetsperspektiv ska genom-

syas av tre R: Rättigheter, representation och resurser, inleder Susanne Allmén vårt samtal via zoom. Hon är biståndschef på ambassaden sedan januari 2021.

– Vi försöker stärka och utmana våra partners mer än tidigare, och vi måste jobba mer med männen och med könsroller. Vi har skruvat upp tempot så att våra burkinska och internationella partners måste göra lite mer.

Att benämna utrikespolitiken som feministisk är både progressivt och intressväckande, kanske möts det av skepsis, i många öron. Hur tas det emot av burkinska partners?

– Ofta har vi märkt att våra partners redan gör jämställdhetsanalyser men att själva frågan om hur de arbetar med jämställdhet inte ställts tillräckligt. Ofta svarar partners att de har många kvinnor som är mottagare av deras aktiviteter. Men om vi går bortom siffrorna så finns det mycket att hämta, säger Susanne Allmén och exemplifierar:

– Vi har stöttat ett väldigt intressant projekt kring en vattendamm i byn Bousouma i centrala Burkina. Jordbrukarna berättade om att kvinnor fått plats i de lokala kommittéerna och att det fick väldigt stor genomslagskraft och betydelse.

Vattendammen i Bousouma hade förstörts av ett kraftigt regn, men genom stöd från Sida kunde den rustas upp och byinvånare fick utbildning och verktyg för att kunna hålla dammen i gott skick. Jordbruket har stärkts, byn blomstrar och föräldrar kan åter betala skolavgifter till

Florence Ouédraogo, programadministratör för jämställdhet på svenska ambassaden, axlar FN:s globala mål.

Armelle Lydwine Dabire i rollen som Sveriges ambassadör i Burkina Faso under kampanjen Girls' Takeover, 2021.

sina barn. En förening bildades för de 500 personer som använder sig av vattnet i byn.

– Det var 30 % kvinnor i styrelsen för vattenanvändarföreningen. 103 kvinnor utbildades i att starta eget. Nästa gång är målet att kvinnor ska få tillfälle att utbildas i produktförädling, säger Florence Ouédraogo, som är programadministratör för jämställdhet på ambassaden.

Det finns sex inringade mål i den feministiska utrikespolitiken. I Burkina Faso finns en ambition att arbeta mot alla mål, men några spår har redan trampats upp.

– Allt hänger förstås ihop, men i vår biståndsstrategi har vi fokuserat mycket på det första målet om kvinnors och flickors rättigheter. Inom många insatser har vi också fokus på ekonomiska rättigheter och egenmakt – vi jobbar mycket med jordbrukssektorn och kvinnor är en stor del av den. Inom dessa program är kvinnor mottagare för att de befinner sig i den sektorn men vi har arbetat för att involvera dem mer. Vi har också arbetat aktivt med politiskt deltagande, med valprocesser och politiska institutioner men vi ser ju tyvärr att utvecklingen inte riktigt gått framåt – här måste vi alla göra mer och se hur vi kan arbeta på lång sikt med den här frågan, berättar Susanne Allmén och fortsätter:

– Det tredje målet handlar om kvinnors medverkan i att förebygga och lösa konflikter, och detta håller vi nu på att se över. Sedan i juni månad har vi fått ett nytt stöd på detta område. Just nu läggs mycket fokus på de stora konflikterna som

orsakar flyktingströmmar, men vi ser också mindre konflikter som handlar om boskapsskötare och jordbrukare. Det kan också handla om konflikter på bynivå eller inom hemmet. Här behöver vi se över hur vi kan arbeta bäst just genom att fokusera på kvinnors roller på bred front.

– Det sjätte målet kring sexuell och reproduktiv hälsa, försöker vi kartlägga bättre. Tyvärr lades detta lite på is på grund av pandemin, men vi försöker se hur vi kan stödja nya insatser. Vi ser också att sexuellt och könsbaserat våld ökar i den humanitära krisen i landet, liksom våld i hemmet. Vi behöver bli bättre på att se hur vi kan arbeta mer med medvetandegörande, och förändring av attityder och beteenden, säger Susanne Allmén.

Konkreta insatser såsom projektstödet till vattendammen i Bousouma, gav goda resultat. Biståndet kanaliseras också genom givargemensamma insatser såsom jämställdhetsfonden *Fonds Commun Genre*. Här kan lokala aktörer söka medel inom jämställdhetsområdet, vilket har blivit framgångsrikt. Ett projekt inom området kvinnors ekonomi och egenmakt har blivit särskilt omtalat.

– Genom fonden har ambassaden stöttat start-ups, det vill säga nya företag för 18 kvinnor i Burkina Faso. Den mest framgångsrika är Palobdé Emilie Kyedrebeogo. Hennes företagsidé är att producera tvättbara menesskydd av bomull och ansiktsmasker i egen design. Det har blivit en succé och företaget har kunnat

Ambassadpersonalen har hopp om framtiden.

anställa flera personer. År 2020 hade de en omsättning på 3 miljoner svenska kronor, berättar Florence Ouédraogo.

Fonds Commun Genre fördelar också medel för att stärka kvinnors deltagande politiskt och ett specifikt projekt har inriktats på coachning av kvinnor. 400 kvinnor stärktes i att axla politiska uppdrag och engagemang, och 27 % av dessa ställde sedan upp som valkandidater. På grund av en lång kamp förd av civilsamhället, har fonden också kunnat stötta tillkomsten av en ny kvoteringslag i januari 2020, som handlar om varannan kvinna i de politiska valen på olika nivåer.

Varje mål innebär stora arbetsinsatser och Susanne Alldén betonar att vissa områden har fått ta mer plats än andra, men

Kvinnliga entreprenörer arbetar för att öka burkinska kvinnors närvaro och synlighet på internet, i kampanjen Wikigap.

att det inte handlar enbart om ekonomiska projektinsatser utan även om dialog och påverkansarbete genom olika fora och genom ambassadören.

Kan du se några förändringar i attityder under din tid?

– Jag har varit här för kort tid för att se en utveckling, men just ett område har fångat mig. Efter valet har det låga politiska deltagandet och den låga politiska närvaron av kvinnor, ändå skapat en medvetenhet om att en förbättring måste ske på olika nivåer. Kvoteringslagen som folk trodde skulle fixa allt, var trots allt inte tillräcklig. Kvinnor behöver stärkas så att de vågar ge sig in i politiskt engagemang. Det finns många stereotyper bland män som handlar om att kvinnor ”inte vill”. Att jobba mot sådana stereotyper är viktigt men utöver det har

Från vänster: Violaine Coulaud Savel och Wolfram Vetter, EU:s delegation i Burkina Faso, Armelle Lydwine Dabire, Susanne Alldén och Yaouba Kaigama från Plan International, Burkina Faso.

hindren för kvinnor att ge sig in i politiken lyfts fram. Hur ser hindren ut? Detta har tagits upp på allvar och det finns en förståelse för att vi behöver arbeta med frågan på bred front. Det uppmuntrar mig som givare. Det finns mycket arbete, men det gäller att utreda vilket arbete som ger bäst effekt, anser Susanne Alldén.

Flera mediala jämställdhetskampanjer har tagit form under den senaste tiden. Florence Ouédraogo som håller i trådarna för en mängd olika sådana, berättar:

– Vi driver en kampanj tillsammans med Plan International, som handlar om att skapa medvetenhet och engagemang kring kvinnligt ledarskap. Den genomförs varje år den 11 oktober som är internationella flickdagen. Den dagen är det en flicka som innehar rollen som ambassadör för Burkina Faso och Sverige. Andra initiativ är nätplattformen Competences Feminines för att synliggöra burkinska kvinnors kompetens på olika områden inom både privat och offentlig sektor, inom civilsamhället och i internationella organisationer. Vi stöttar också ett projekt som kallas ”Wikigap” för att öka burkinska kvinnors närvaro och representation på internet.

Utöver nämnda aktiviteter finns det en mängd insatser och aktiviteter inom hälsoområdet för att stärka kvinnor och flickor, bland annat genom nämnda fond. Bland annat har ett gediget påverkansarbete lett till att en skarp lag antogs år 2018, som

innebär en åtstramning och hårdare straff mot de som utför kvinnlig könsstympning eller som utför våld mot kvinnor.

Florence Ouédraogo har arbetat med jämställdhet på ambassaden i 14 år. Det har hänt mycket under den tiden.

– Jag har fått se många positiva förändringar, såsom att lagen mot olika former av våld mot kvinnor har trätt i kraft. Men det är också utmanande att arbeta med de här frågorna eftersom det fortfarande finns en patriarkal mentalitet i Burkina. Det tyngsta i jobbet är att se alla de situationer där kvinnor inte har något val.

Snart avslutas nuvarande bistandsstrategi, som präglar arbetet under åren 2018-2022.

– Det är en spännande tid just nu här på ambassaden. Vi är på väg mot slutet av vår strategi och vi ska landa i vad vi lärt oss, vad som har förändrats och hur vi ska kunna arbeta vidare och ta oss framåt ytterligare. En stor del av den här perioden har blivit annorlunda på grund av pandemin som påverkat

Deltagare i kampanjen “Parce que je suis un homme” - “Because I am a man”, där burkinska män i framträdande yrkesroller engagerar sig för att stärka kvinnors rättigheter.

allt. Själva sjukdomen drabbade inte Burkina Faso hårt, men gav stora socio-ekonomiska effekter, inte minst på arbetet med biståndet, säger Susanne Alldén och tillägger:

– Svenskt bistånd har definitivt tagit ett steg framåt, men det kan absolut göras mer för att stärka jämställdhetsarbetet så att Sverige ska kunna bli en av de ledande aktörerna för jämställdhet i Burkina Faso.

Sex mål i Sveriges feministiska utrikespolitik gällande alla kvinnor och flickor.

1. Fullt åtnjutande av de mänskliga rättigheterna
2. Frihet från fysiskt, psykiskt och sexuellt våld
3. Medverkan i att förebygga och lösa konflikter och i att bygga fred efter konflikt
4. Politiskt deltagande och inflytande inom alla samhällsområden
5. Ekonomiska rättigheter och egenmakt
6. Sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter (SRHR).

KAROLINA JEPSPON
Frlansjournalist och redaktör för BurkinaKontakt

AMBASSADÖR DICKO-AGALOUÉ ADOUA ÅTERVÄNDER TILL BURKINA FASO

Burkina Fasos ambassadör i de nordiska länderna, Maria-Goretti Blandine Dicko-Agaloue Adoua, har avslutat sitt uppdrag. I början av februari 2022 återvände hon till Ouagadougou. Chargé d'affairs som leder det diplomatiska arbetet på den burkinska ambassaden i Köpenhamn till dess en ny ambassadör utsetts är Roselyne Kambou-Sanou.

STOPPAT SVENSKT BISTÅND TILL BURKINSKA STATEN

Som en följd av militärkuppen den 24 januari meddelar bistandsminister Matilda Ernkrans på twitter att Sverige inte kommer att ingå några nya avtal med staten i Burkina Faso och ej heller göra några utbetalningar. Wait and see, med andra ord.

ROTARY-KLUBBAR SKÄNKER SKOLMATERIAL TILL BARN I BOBO-DIOULASSO

Sedan 2019-20 har Rotary Uppsala Södra och Rotary Club Bobo-Dioulasso ett vänortsavtal, ett s.k. Twin Club Agreement. I augusti-september 2021 genomförde de två vänföreningarna en gemensam insamling inför skolstarten till barn från familjer med svårigheter i Bobo-Dioulasso, Burkina Faso. Klubben i Bobo-Dioulasso har sedan länge samlat in pengar som används till att köpa skolmateriel till barn i följande föreningar: Organisation Benkady Burkina Faso (OBBF) och Institut des Jeunes Sourds du Faso (IJSF). Medan den förra främst omfattar funktionsnedsatta kvinnors barn är den senare en förening för unga döva. De två klubbarna samlade in 40.000 kronor till stöd för c:a 400 skolelever. Skolmaterialet införskaffades lokalt och delades ut vid en ceremoni i Bobo-Dioulasso den 8 oktober 2021. Rotary-klubben i Uppsala deltog digitalt och klubbarnas presidenter Marie Michelle Zombré och Anneli Edberg talade.

SAMARBETE KRING EN DOKTORANDSKOLA

Forum för Afrikastudier vid Uppsala universitet har i samarbete med bland annat Nazi Boni universitetet i Bobo-Dioulasso fått stöd från Vetenskapsrådet för att utveckla en doktorandskola på temat Avkolonisera forskningspraktiken. Det är att samarbete mellan antropologer, sociologer, utvecklingsforskare och geografer i Mali, Burkina Faso och Tanzania och Sveriges Lantbruksuniversitet, Stockholms universitet och Uppsala universitet. Forum för Afrikastudier vid Uppsala universitet koordinerar samarbetet. Professor Sten Hagberg, som leder projektet, kommenterar: ”Inom ramen för forskarskolan kommer vi anordna gemensamma kurser och seminarier samt även fältarbete tillsammans. Det är mycket viktigt att vi som forskare kritiskt granskar och i praktiken försöker förändra våra metoder, inte minst med tanke på att så mycket forskning om Afrika bedrivits utanför kontinenten.” Mer information här: <http://www.afrikastudier.uu.se/en/project/decolonizing-research-methodologies/>

Foto: Mediapro

En kvinnlig politiker valtalar i kommunalvalet i Bobo-Dioulasso i maj 2016. Foto: Sten Hagberg.

HUR KROSSAS GLASTAKET I BURKINA FASO?

Trots årtionden av informationskampanjer, politiska beslut och utvecklingsprojekt är jämställdheten fortsatt svag i Burkina Faso. Det gäller i synnerhet kvinnlig representation i parlamentet och i region- och kommunfullmäktigeförsamlingar. Detta förhållande gäller även civilsamhället. Samtidigt är många kvinnor framträdande när det gäller politisk och social mobilisering: ”Det är kvinnorna som röstar i valen”, säger många. Av det skälet satsar kandidaterna stort på att få kvinnornas röster. Man skulle därför kunna säga att burkinska kvinnor befinner sig i centrum av politisk debatt samtidigt som de är marginaliserade när det gäller valbara uppdrag – och därmed politisk makt!

KVINNORNA SOM LEDER KAMPEN
Den här studien, som är resultatet av ett långt samarbete mellan burkinska och svenska forskare, handlar om ”kvinnorna längst fram” (femmes de devant), om de som står i främsta ledet. Det är kvinnor som leder kampen och som är drivande i lokalsamhället. Det är de som mot alla odds ändå lyckas ta sig fram i manliga miljöer, som politiska församlingar och offentligt beslutsfattande.
Studien är baserad på antropologiskt fältarbete i 14 burkinska kommuner, kompletterat med intervjuer med ett antal kvinnliga ledare på nationell nivå. I varje kommun genomfördes fältarbete av en eller två forskare under ledning av antropologerna Sten Hagberg, Uppsala universitet och Ludovic

Kibora, Institut des Sciences des Sociétés i Ouagadougou. Studien ingår i ett projekt finansierat av Sida via den svenska ambassaden i Burkina Faso. Projektet ”Burkina Faso underifrån” syftar till att dokumentera och analysera samhällsutvecklingen, med utgångspunkt från vanliga människors perspektiv. När det gäller kvinnliga ledare har fokus främst varit att förstå de som verkar lokalt, i kommunen, i föreningar, snarare än de framträdande kvinnor som lyckats uppnå toppositioner.
Det centrala temat är kvinnliga ledares kamp. Dessa ”kvinnor längst fram” är de som inte låter sig stoppas. De kämpar dagligen för att bygga ett ledarskap som kan möjliggöra att kvinnor kan bryta sig in i politiken. Forskarna

En kvinna gör ett inlägg i en gruppintervju i Sidéradougou. Foto: Sten Hagberg.

analyserar olika former och uttryck för denna kamp. Vilka förväntningar, uppfattningar och kulturer av jämställdhet finns i dagens Burkina Faso? Vilka faktorer hindrar kvinnor att ta sig in, stanna kvar och slå igenom när det gäller politik och offentligt beslutsfattande? Vilka stereotyper påverkar kvinnors karriärer? Och vilka kulturella resurser och traditionella roller kan främjas för att stärka kvinnligt ledarskap? En kärnfråga är hur kvinnor kan krossa glastaket i Burkina Faso.

MINSKAT ANTAL KVINNOR BLAND DE FOLKVALDA

Forskarna konstaterar att andelen kvinnliga parlamentariker minskat i Burkina Faso (se tabell) i de senaste valen. Från att ha nått en toppnotering i valet 2012 på knappt 19% har antalet kvinnliga parlamentariker sjunkit till 9,5% 2015-20 och till knappt 8% i valet 2020. Så trots att vallagen föreskriver att minst en tredjedel av alla valbara platser ska ha kvinnliga kandidater är det få kvinnor som väljs i slutändan.
En viktig förklaring är att de olika partierna tenderar att sätta de kvinnliga kandidaterna längre ner på listorna, vilket innebär att få kvinnor blir valda. En lärdom som många kvinnliga politiker uttryckte var att i fortsättningen måste de ”toppa listan” (tête de liste) för att bli valda. En kvinnlig aktivist påpekade exempelvis att kvinnorna måste arbeta bättre på att bli lokala ledare i sitt parti

Sedan 90-talet finns ett etablerat kvinnohus, Maison de la femme, i varje kommun. Här i Pô. Foto: Ludovic Kibora.

Tableau 1 : Représentation féminine à l'Assemblée nationale⁶

Législatures	Nombre total de députés	Nombre d'hommes	Nombre de femmes	Pourcentage de femmes
1959–1965	74	73	1	1,37%
1965–1966	50	48	2	4 %
1970–1974	57	57	0	0 %
1977–1980	57	56	1	1,8 %
1992–1997	111	107	4	3,7 %
1997–2002	111	101	9	8,1 %
2002–2007	111	98	13	11,7 %
2007–2012	111	94	17	15,31 %
2012–2014	127	103	24	18,90 %
2015–2020	127	115	12	9,44 %
2020–	127	117	10	7,87%*

Källa: Hagberg et al. 2021:24

En av byn Noumoudaras kvinnliga ledare: Jagalan Ouattara har tidigare varit fullmäktigedamot i kommunen Péni. Hennes främsta näringsverksamhet är att framställa karitésmör. Foto: Sten Hagberg.

för att kunna bli toppnamn i valet.
Men att bli politiker handlar inte bara om valtaktik utan forskarna dokumenterade också uppfattningar om hur en kvinnlig ledare bör vara och agera. De visar att en kvinnlig ledare måste vara öppen och ha självförtroende, vara välutbildad och kunna mobilisera; hon ska vara respektfull och tolerant, stödjande och klok, lyhörd och ett föredöme. Dessutom får inte en kvinnlig ledare vara rädd att säga sanningen. Hon ska förlåta snarare än hämnas oförrätter.
Listan kan göras lång. Forskarna påpekar att människors förväntningar på en kvinnlig ledare är närmast övermänskliga. ”Du måste

veta hur man lyssnar på människor och bara ha gruppens intresse i åtanke”, sade en kvinna som de intervjuade.

Men kvinnliga ledare kritiserar samtidigt för att falla utanför föreställningen om kvinnlighet. En del ses som lättfotade, andra som manhaftiga. En kvinna i en kommun talade klarspråk: ”Det faktum att vi behandlar kvinnliga ledare som pogvito (ungefär libertiner på mooré) eller som kvinnor som lever ett dåligt liv, som är ”bordeller”, det uppmuntrar inte kvinnor att ta plats längst fram. När man lever i ett samhälle vill man vara väl sedd. Men om man gör något och sedan kallas för hora eller otrogen hustru, nej, det är inte värt det.”

SKOLAN OCH FÖRENINGSLIVET
SPRÅNGBRÄDOR TILL LEDARSKAP

Men studien begränsar sig inte till den här typen av utsagor utan beskriver också de områden där kvinnligt ledarskap kan utvecklas. Skolan är en viktig grund för att flickor ska kunna ta för sig. Föreningsliv är en annan. Och vuxenskolan är också betydelsefull, särskilt på landsbygden. Det finns med andra ord sektorer där flickor och kvinnor kan utvecklas som ledare.

Många kvinnor har svårt att få ledarskapet och karriären att fungera

Hagberg, Sten, Ludovic O. Kibora, Bintou Koné, Adjara Konkobo, Eulalie Zongo, Sidi Barry, Yacouba Cissao et Pascaline Kaboré 2021. « Femmes de devant ! » : Combat du leadership féminin au Burkina Faso. Uppsala Papers in Africa Studies 6. Uppsala: Uppsala University.

Kvinnor samlas för att lyssna på en kvinnlig valkandidat för kommunvalet i Bobo-Dioulasso, 2016.

tillsammans med det sociala livet och inte minst familjelivet. Många ledare talade om att våld i hemmet förekommer, liksom sexuella trakasserier och stereotyper. Ofta, skriver forskarna, engagerar sig kvinnor när de blivit lite äldre, när barnen blivit större.

För att förstå hur det kommer sig att vissa kvinnliga ledare lyckas ”bryta igenom” och etablera sig undersökte forskarna olika ”språngbrädor”. Politiskt engagemang är centralt. En del talade om att politiken är ett virus. En kvinnlig ledare berättade: ”Jag har varit politiskt aktiv sedan 1985, sedan revolutionen. Kamrater sade till mig att vara med. På den tiden visste jag inte vad politik var för något”.

Denna kvinna har sedan dess varit en centralgestalt i lokalpolitiken i sin kommun – från Sankaras revolution via Compaorés regim till OPP/MT och sedan CDP. Hon var ansvarig för kvinnorna i MPP fram tills 2019 då hon avgick av hälsoskäl.

En annan språngbräda är föreningslivet. Många kvinnor tar ledningen i distrikt, sektorer och byar. Oftast bildas föreningarna kring särskilda aktiviteter, som bearbetning av jordbruks- och skogsprodukter (néré, karité, mjölk), tvåttillverkning eller sparföreningar. Men det brokiga föreningslivet kan också skapa en konkurrens mellan kvinnorna. Förr arbetade man tillsammans i en bygrupp men nuförtiden finns det en uppsjö av föreningar. ”På våra mödrars tid kom man överens, men nuförtiden splittrade”, berättade en grupp kvinnor.

Studien finns tillgänglig online:

VIKTIGT ATT TALA OM
FÖRÄNDRING AV MANSROLLER

Genom hela studien analyserar forskarna vad som krävs för att krossa glastaket i Burkina Faso. Ekonomiskt oberoende är förstås en central aspekt, men också ett engagemang i politiska partier. Decentraliseringsprocessen har inneburit att kvinnor kunnat få erfarenhet av förtroendeuppdrag. För även om det ännu är få valda kvinnor är det viktigt att uppmärksamma betydelsen av erfarenhet att arbeta lokalpolitiskt.

Studien berör också frågan om motstånd mot masculinités toxiques, dvs. en manlighet som förgiftar. Det handlar om män som förgiftar och förstör för kvinnliga ledare. På så sätt är den här studien, som till stor del författats av burkinska forskare, en inbjudan till samtal och förändring om mansroller. Studiens slutsatser utmanar gängse föreställningar.

Avslutningsvis pekar studien på att viktiga förändringar håller på att ske i Burkina Faso. Nedgången av antalet kvinnor i parlamentet verkar ha härdat många kvinnliga ledare; nästa gång måste kvinnorna kräva att toppa listorna, menar många. Samtidigt är det låga antalet kvinnor bland de folkvalda en utmaning mot hela det burkinska samhället, eftersom kampen för kvinnligt ledarskap är en kamp för lika möjligheter i ett sammanhang där giftiga maskuliniteter fortsätter att orsaka förödelse i skolor, tjänster, i familjen och i samhället i stort.

Text & Foto: **Sten Hagberg** är professor i kulturanthropologi vid Uppsala universitet och honorärkonsul för Burkina Faso i Sverige.

Ett av ASSAMBUS digitala medlemsmöten, i mars 2021, handlade om den allt mer ökande småskaliga guldutvinningen och hur staten agerar kring försäljning, export, miljö och säkerhet. Foto: Sten Hagberg.

ASSAMBUS har under de senaste två åren, på samma sätt som tidigare, ordnat medlemsmöten men anpassat till det aktuella pandemiläget. Årsmöte, styrelsemöten och medlemsmöten har genomförts på zoom och medfört det positiva att vi kunnat ha både föreläsare och medlemmar från systerföreningen ASSAMBUS i Burkina Faso som deltagare.

DIGITALA MEDLEMSMÖTEN

Ett av medlemsmötena behandlade valet i Burkina Faso i november 2020, med en presentation av Sten Hagberg. Vi fick även veta mycket om Floorball Education Africas verksamhet som Göran Björksal och Linn Jansson berättade om. Denna förening bedriver viktigt arbete med innebandy för flickor och pojkar av alla åldrar.

Ett annat möte fokuserade på covid-situationen och säkerhetsläget i Burkina Faso med utbyte av information mellan olika medlemmar. Bland annat fick vi då information om ”reconciliation” - processen som startats för att motverka etniska motsättningar i Burkina Faso.

Vid ett senare möte hade vi glädjen att ha ytterligare medverkan från Burkina Faso då Dr Tongnoma Zongo från INSS, *l’Institut des Sciences des Sociétés au Burkina Faso*,

presenterade forskningsresultat angående den burkinska statens agerande vad gäller den småskaliga guldutvinningen i landet. Man har funnit att den absolut största andelen av gullet som utvinns köps upp och exporteras helt utanför officiella och lagliga kanaler.

Under ytterligare ett zoommöte talade Sigrun Helmfrid om ”Bomullssodling och ölförsäljning”, dvs hushållsekonomi och kvinnors handlingsförmåga och handlingsutrymme inom bomullssodlande familjejordbruk i västra Burkina Faso. Presentationen byggde på fältarbetet under 90-talet inför hennes avhandling i socialantropologi.

MÖTE PÅ PLATS I OKTOBER 2021

I oktober 2021 kunde vi äntligen ordna ett fysiskt medlemsmöte! Då hade vi förmånen att lyssna till Sarah Gharbi, SIDA, Nida Nausherwan, ADRA, Adventist Development and relief Agency, Tony Burden, Tony Burdens Charitable Foundation, och Birgitta Amoroso, Ladius Vårdcentral. Deras presentationer och Birgittas film om svenskt bistånd i Burkina Faso tydliggjorde olika perspektiv, möjligheter och utmaningar. Bistånd från myndighetshåll, NGO:s (non-governmental organisations) och rent privata initiativ belystes och utmynnade i många intressanta

AKTIVT
ASSAMBUS
UNDER
PANDEMIN

En positiv effekt av pandemin, har varit att deltagare från både Burkina Faso och Sverige kunnat medverka på de digitala mötena. Maria Köhler från Assambus styrelse berättar.

diskussioner under den avslutande måltiden. Vänskapsföreningen har under denna tid fortsatt med att sprida kännedom om Burkina Faso i Sverige och verka för ett ökat utbyte mellan de båda länderna, trots pandemins begränsningar.

Text **Maria Köhler** / Vice ordförande Assambus

Foto: Assambus

Foto: Assambus

Madame Maria-Goretti Blandine Dicko-Agaloue Adua vid sitt skrivbord på ambassaden i Köpenhamn. Efter fyra års tjänst som ambassadör har hon nu återvänt till Burkina Faso.

Foto: Justin Yarga

"DET HAR KRÄVTS MOD OCH NYTÄNKANDE FÖR ATT VÅGA TÄVLA MED MÄNNEN"

SAMTAL MED MADAME DICKO, AMBASSADÖR FÖR BURKINA FASO I NORDEN

Burkina Fasos ambassadör för de nordiska länderna, Madame Maria-Goretti Blandine Dicko-Agaloue Adoua har tjänstgjort i fyra år. Som kvinna och politiker delar hon med sig av sina erfarenheter och om motivationen att arbeta för kvinnors rättigheter.

Det är nu fyra år sedan Madame Maria-Goretti Blandine Dicko-Agaloue Adoua tillträdde som Burkina Fasos ambassadör i Danmark för alla de nordiska länderna. Den 19 augusti reste jag till Köpenhamn för att intervjua henne, på uppdrag av BurkinaKontakt. På

plats på ambassaden verkade det vara en vanlig arbetsdag, med undantag av att flaggan utanför var på halv stång. Dagen innan hade 47 personer skjutits av terrorister i regionen Sahel, i den norra delen av landet. Presidenten hade då förordnat 72 timmars landssorg. När jag umgicks med personalen var naturligtvis osäkerheten och oron påtaglig, och den kändes trots att vi var tusen mil från hemlandet. Vår intervju började med en tyst minut till minne av offren.

Innan vi kom till personliga frågor om Madame Dickos politiska karriär, ville jag veta hur biståndssamarbetet funkar mellan de fem nordiska länderna och Burkina Faso. Från Köpenhamn där ambassaden är baserad, gäller det dagliga arbetet alla de fem länderna, men med ett fokus på Danmark och Sverige. Sammanfattningsvis, var hon

nöjd med det dynamiska samarbetet, och stolt över hängivenheten hos dussintalet medarbetare.

– Det är ett litet men dynamiskt team. Här är vi som en familj, säger hon medan hon tittar på en av sina kollegor som medverkar vid intervjun.

– Jag är också tacksam för våra honorära konsuler som gör ett stort och uppmärksammat arbete på fältet.

STARTEN PÅ DEN POLITISKA KARRIÄREN

Madame Dicko har en lång karriär inom politiken bakom sig, främst som parlamentariker. Efter en period med revolution och statskupp i oktober 1987, skedde det första parlamentsvalet 1992. En dag i juni 1992, stod det klart vilka som var de 107 nyvalda

Foto: Justin Yarga

Flaggan på halv stång under landssorgen, efter dådet den 18 augusti då terrorister dödade 47 personer i norra Burkina Faso.

ledamöterna i parlamentet. Utav dessa var fyra kvinnor. En av dem var Madame Dicko. Hon minns väl denna period och vill gärna berätta:

– Jag har inte haft tillfälle att berätta om detta. Det är en lång historia, börjar hon.

Det var ett fåtal kvinnor inom politiken när Madame Dicko började sin karriär. Hon minns några av dem och nämner Mme Ouezzin Koulibaly och Nignan Lamoussa. Med tiden har hon sett tillfället som en möjlighet och en utmaning.

– Det var ganska nytt och det krävdes mod för att våga tävla med män.

Madame Dicko var medlem i ett nytt parti som sedan blev *Congrès pour la Démocratie et le Progrès* (CDP). Det var majoritetspartiet fram till oktober 2014, då den dåvarande presidenten Blaise Compaoré avgick. Bland partiets ledare var Roch Marc Christian Kaboré, presidenten fram till militärkuppen, och andra välkända politiker. Hur kom det sig att en kvinna lyckades komma fram inom det styrande partiet?

– Jag erkänner att jag fick stöd från mina föräldrar som redan var aktiva inom politiken och föreningslivet, säger Madame Dicko.

Hon berättar att det var vanligt att dra nytta av föräldrarnas framgångar

– För att bli vald som kandidat var det en

fördel att vara känd inom partiet. Min far var redan känd och partikollegor refererade till mig som Herr Adouas dotter! Men det garanterar inte att man blir vald som parlamentariker. Det var desto svårare att klara sig själv inför väljarna och att lägga fram sina idéer, antyder Madame Dicko.

Hon kommer också ihåg en annan fördel i sin karriärsdebut. Hon är från en stad som ligger nära Ghana: Nahouri, i mitten-södra delen av landet.

– Alldeles bredvid, i Ghana, fanns en mer positiv mentalitet till kvinnors aktiva deltagande i samhällslivet. Kvinnorna tog mer ansvar där när det gällde samhällsfrågor, säger hon.

LIVSVILLKOREN I HEMBYN EN KÄLLA TILL MOTIVATION

Men vägen till parlamentet och till en lång politisk karriär var inte lätt. De svårigheter hon minns gäller särskilt ekonomiska förhållanden. Man fick lite stöd från partiet och måste själv ha råd med att driva sin kampanj. Bland de som registrerade kandidaterna fanns inga kvinnor, som skulle kunna ändra synen på vad en kvinna kan göra. De brukade reservera en mobiliseringsroll åt kvinnorna. Det var inget som bidrog till att kvinnor fick en plats i kandidaturlistan. En annan sak gällde tider och platser för politiska mötena, eftersom de brukade dröja till sent på natten.

– För en kvinna var det inte accepterat att vara ute sent på natten, eller resa långtifrån hemmet för ett möte, Madame Dicko påminner om hur det var på den tiden.

Men Madame Dicko hade en stark motivation, som var till stor hjälp.

– Under en viss tid, när jag fortfarande gick i skolan och min far var aktiv i politiken, var jag utled på politik, berättar Madame Dicko.

Men hon fick sedan en särskild motivation för att kasta sig in.

– Jag ville göra någonting för att förbättra livet i byn där jag kommer ifrån. Varje gång jag följde med mina föräldrar tillbaka dit och såg bybornas svåra livsvillkor, drömde jag om att kunna göra någonting för att underlätta för dem.

Hon menar inte bara gällande bristen på infrastruktur, vatten och vårdcentral, utan också många andra behov som kvinnorna inte vågade berätta för till manliga politiker.

Madame Dicko lärde sig tidigt en sak från sin mor som var ledare i en kvinnoförening:

att kvinnor har lättare för att prata med andra kvinnor. En kvinna kan lyssna och förstå en annan kvinna, särskilt när det gäller reproduktiv hälsa, familjeplanering och särskilda behov för kvinnoutveckling. Detta var en storanledning till att hon ville bli den som förmedlar deras behov och den som bär deras röst i det offentliga.

KAMPEN FÖR KVINNORS DELTAGANDE I POLITIKEN

När Madame Dicko väl började med politiken upptäckte hon hur viktigt det var att bredda kampen för kvinnor, utöver att engagera sig för dem i hennes egen by. Det verkar naturligt för hennes yrkesval, när hon berättar.

– När man är vald av folket, och när man vet hur svårt det är för kvinnor att nå en sådan position, känner man en plikt att jobba för att förändra situationen.

Madame Dicko är en av de som kämpade för att få igenom lagen om könskvotering. Tanken med denna lag är att främja kvinnors deltagande i politiken och i synnerhet i parlamentet. Den ålägger alla politiska partier att ha en viss andel kvinnor på kandidatlistorna för kommunal- och parlamentsval.

Det var en lång process och Madame Dicko, som var parlamentariker på den tiden, kommer ihåg:

– Vi fick stöd från några kollegor som var manliga ledamöter, och det var avgörande för att få igenom lagen. Det var många som inte ville ha lagen men som slutligen ändrade sig efter att vi hade fört djupa diskussioner.

Lagen antogs 2009 och genomfördes för första gången i 2012 års val. Under sin andra mandatperiod innehade Madame Dicko positionen som vicepresident i

Skolan är en plats som ger utrymme för att utveckla kvinnligt ledarskap. Här i kommunen Réo. Foto: Pascaline Kaboré.

Kvinnor som befinner sig utanför ett politiskt möte i en by i kommunen Sidéradougou. Foto: Sten Hagberg.

”DET ÄR INTE BARA KVINNOR
SOM ÄR SYNLIKA GENOM
POLITIKEN SOM FÖRTJÄNAR ATT
KALLAS LEDARE. MEN VARJE
KVINNA SOM LYCKAS TA SIG UR
FATTIGDOMEN ÄR EN LEDARE.”

parlamentet. Bortsett från 10 år som parlamentariker, ett första fem-årsmandat från 1992 till 1997 och ett andra från 2007 till 2012, var Madame Dicko också rådgivare till ordförande för parlamentet under 10 år till.

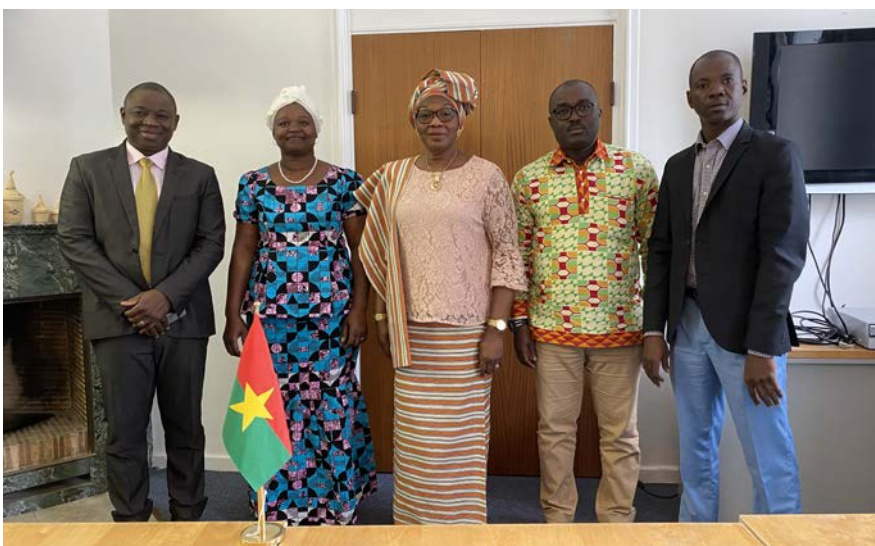
Även efter sina mandatperioder i parlamentet fortsatte Madame Dicko att kämpa för kvinnors utveckling, med sin mångåriga erfarenhet. Hon berättar om några idéer för hur man får fler kvinnor att engagera sig i politiken.

– Man måste se på kvinnornas situation i sin helhet. För att en kvinna ska komma in i politiken, är det viktigt att räkna med hur hennes ekonomiska och sociala situation ser ut, alltså hon behöver ett ekonomiskt och socialt oberoende.

Baserat på hennes egen väg, tycker Madame Dicko också att familjestödet är ett villkor för en politisk karriär för en kvinna.

– Det främsta stödet för en kvinna som vill lyckas i politiken är den egna familjen. När du får stöd av din familj blir det lättare för andra att stötta dig.

KVINNLIGA PARLAMENTARIKER IDAG
Från 1992 till nu, har det runnit mycket vatten under broarna. De sista åren har Burkina Faso haft allt fler kvinnliga

Anställda på ambassaden i Köpenhamn. Foto: Justin Yarga.

parlamentariker. Idag är de sexton. Inte så många som man skulle önska. Men utöver siffrorna som visar en tydlig förbättring när det gäller jämställdhetsintegrering, är Madame Dickos bedömning av kvinnors plats i beslutsfattande sfärer i Burkina Faso, blandad:

– Det är fortfarande mycket kvar att göra. Det är inte så att kvinnor inte är modiga eller inte kämpar. Ett stort problem som jag ser är förtroendet på partihögkvarterns nivå, anser hon.

Därför har, enligt Madame Dicko, de få kvinnor som fått chansen och innehar tjänster mycket att göra.

– De kvinnor som är nominerade eller som väljs till ett uppdrag borde inse att de är förebilder för andra kvinnor. De är ett bevis på vad kvinnor kan uppnå.

När det gäller kvinnligt ledarskap ser Madame Dicko inte allt ifrån en politisk synpunkt eller enbart vad som sker på det politiska fältet.

– Vi måste hylla alla dessa kvinnor som kämpar dagligen på alla nivåer. Det är inte bara kvinnor som är synliga genom politiken som förtjänar att kallas ledare. Men varje kvinna som lyckas ta sig ur fattigdomen är en ledare. Det är en kamp för överlevnad.

Det var många minnen som kom upp, från åren som parlamentariker och all kamp för kvinnor. Madame Dicko utlovade att vi hade kunnat prata om det hela dagen. Är det ett tecken på att hon saknar dessa år?

– Njaa! Att tjäna mitt land som ambassadör i Norden är en bra fortsättning på mitt

engagemang för burkinska kvinnor, tycker Madame Dicko. Presidenten gav mig en stor ära när han utsåg mig till ambassadör i länder som är välkända för jämställdhet.

I den stora salen där vi sitter för intervjun, hänger bilder bakom mig av hennes företrädare, bilder som hon tittar på medan hon pratar om denna ära, och en stolthet kan ses i hennes ögon. De tre sista var kvinnor.

Vad man ser och upplever i Norden uppmuntrar till att arbeta ännu mer för jämställdhet. Därför är diplomatin också ett sätt bidra till en mer jämställd värld, enligt Madame Dicko.

Den största delen av hennes kamp sker nu genom diplomati, och genom erfarenhetsutbyte. Hon fortsätter att vara i kontakt med kvinnliga parlamentariker i Burkina Faso, för att dela med sig av sina erfarenheter och ge råd.

Madame Dicko avslutade sin fyraåriga tjänst som ambassadör i februari 2022.

De flesta burkinier i Norden befinner sig / bor i Sverige och i Danmark. Totalt 200. I Norge bor 50 burkinier, i Finland 30 och 2 burkinier på Island.

Fakta: Burkinsk diaspora i Norden

Justin Yarga, journalist från Ouagadougou där han arbetade på bland annat Burkina24. Nu bosatt i Göteborg.

Kapten Thomas Sankara, president i Burkina Faso 1983-1987.

Sankara et moi är en komedi om idealen som genomsyrade samhället under Sankaras korta styre och hur de bibehålls i livet, när marknaden och makten utmanar såväl på personligt plan som på samhällsnivå. Huvudrollen spelas av Desiré Yameogo, som berättar öppenhjärtigt för BurkinaKontakt om sin kärlek för skådespeleriet, om filmen och om vad Sankara betyder för honom själv.

SANKARA ET MOI

– EN KOMEDI MED FILOSOFISK UNDERTON

FOTON: FILMTEAMET

35 år efter Thomas Sankaras död, och parallellt med att det äntligen har väckts åtal mot Compaoré för mordet, har en ny film spelats in; *Sankara et moi*. Att det är en komedi kan låta motsägelsefullt, men filmen som har visats på Canal+ och Canal Olympia i Burkina Faso, har fått ett mycket varmt mottagande. Till Fasozine berättar producenten Hilaire Thiombiano; ”då filmen visats har den väckt frågor om integritet, värdighet och patriotism hos oss burkinabéer.” Filmen kretsar kring huvudkaraktären Tom, som har amerikaniserat sitt förnamn Thomas. Tom har följt sina ambitioner och har uppnått en hög standard i livet, med mycket pengar och ett ansvarsfullt arbete inom gruvsektorn. Som ung var han uppfylld av Thomas Sankara och hans

ideal, och vid ett senare stadium, infinner sig en konflikt inom honom – han tycker sig se Sankara med sin röda mössa, i sin egen spegelbild. Huvudrollen spelas av Desiré Yameogo, en skådespelare med erfarenhet av såväl tv-serier som dockteater. Han utbildade sig i Ouagadougou inom scenkonst och litteraturkritik, efter att ha tillbringat hela sin uppväxt i Koudougou.

– Jag började med teater 1989 för professor Jean Pierre Guengané. Hela mitt liv har jag arbetat som skådespelare på teatern och därefter med film.

Dockteatergruppen startades tillsammans med Jean Pierre Guengané och truppen kallades Broderskapets teater, *Le Théâtre de la Fraternité*. I och med detta skapades en

nisch för dockteatern på teaterscenen i Burkina Faso. Ytterligare en burkinabé och en dansk medverkade och gruppen turnerade i Danmark, Sverige, Norge och Frankrike och i olika länder i Afrika.

– Som filmskådespelare började jag inom reklambranschen, och gjorde filmer bland annat för en internationell bank. Men under 1999 – 2000 började jag spela i tv-serier. Så i ungefär 20 år har jag jobbat inom film, berättar Desiré. Jag undrar vad som fångar honom mest med skådespelaryrket.

– Det som jag tycker om är själva tolkningsarbetet; att fullt ut kunna anta rollen av en karaktär utan att vara den personen, och att ha kapaciteten att skapa en realistisk illusion som egentligen är fiktion. Att få människor som ser filmen, att reflektera, skratta och vara tillfreds åt denna fiktion; Det är något som jag verkligen tycker om med detta yrke.

– Det som jag också tycker om är att vara en del av ett filmteam och hur det fungerar; sminket, tekniken, ljuset, regissören, kostymerna – hela den här baletten som ser till att skådespelaren kan göra sitt jobb och att skapa olika scenarier.

Att vara skådespelare och leva på sitt yrke i Burkina Faso har liknande utmaningar som för de flesta andra kulturarbetare, även i andra länder.

– Det blir bättre och bättre för varje dag, men fram tills idag är skådespelare underbetalda. Kanske ska frågan ställas till producenterna? De borde bättre kunna svara på det. Det är svårt att klara sig endast på filmarbete och produktionerna som betalar är också sällsynta. Det finns tillfällen då regeringen eller NGO:s gör produktioner då ens arbete kan bli rimligt betalt. Men sammantaget är det inte möjligt att fullt ut leva på det här yrket och samtidigt försörja sin familj.

Filmen Sankara et Moi har en speciell historia i hur den har kommit till. Desiré Yameogo berättar om professorn som startade filmbolag tillsammans med sin student.

– Professorn heter Laurent Goussous-Deboise, han är fransman men vill gärna

Desiré Yameogo under en scen med motspelerskan Claire Tipy.

ha burkinsk nationalitet numera. Han kom till Burkina för att undervisa på Filminstitutet i Ouagadougou (*L'institut de l'image et D'Essence de video école*). En av hans burkinska elever heter Hilaire Thiombiano och det var så historien började. Lite senare startade professorn och hans elev filmbolaget Afrique Film. Professorn är manusförfattare och Thiombiano är producent.

Afrique Film hade redan producerat en större film tidigare; *Un Président au Maquis*. Filmen Sankara et Moi är filmbolagets andra stora spelfilm. Den växte fram genom att manusförfattaren ställde sig en fråga; om en hjälte inte skulle hyllas på stora offentliga platser – vad är han värd? Desiré förklarar vidare.

– Alla vill gärna hylla hjältarna. Deboise är en intellektuell som har gjort samma konstaterande som oss andra – det pratas

om Patrice Lumumba, om Thomas Sankara, om Kwame Nkrumah, om Che Guevara, om Amil Gargahabral – som om de vore folkets räddning. Men allt det som gör att människor kämpar för sin upprättelse, och även kämpar mot sin upprättelse – det är vad som utgör Afrika idag. Ett Afrika i kris, ett Afrika präglad av korruption, av manipulation, av en alienering i sin kulturella ideologi. Deboise ville använda sig av komedin som genre för att belysa hur någon blir en sann hjälte – och hjälten värde när hen inte längre är i offentligheten? Han utgick från den här frågan och skapade en historia kring en medelålders man som är adept till Sankara, en familjefar med ett ansvarsfullt arbete. – filmen utgår från hur huvudpersonen navigerar i vardagen och i sitt professionella arbetsliv, genom sina ambitioner och sina drömmar med ideologin som Sankara har lärt honom.

Han ser plötsligt på sitt liv och sina val, men allt reflekteras i ljuset av Sankaras inflytande över honom sedan han var ung. Huvudpersonen Tom har följt sina drömmar om att uppnå ett modernt liv och har gott om pengar, men det finns en del av honom som frågar sig om det är bättre med vatten till alla eller med champagne för några få. Jag har tolkat rollen som Tom och hoppas att det framgår att jag verkligen gjorde mitt bästa.

Filmen Sankara et Moi är finansierad av Orange studio, Canal+ och Tv5. Då filmen var klar ville alla dessa medier och även Canal Olympia visa filmen. På grund av pandemin har den inte kunnat visas på biografer, men har ändå nått en stor publik genom Canal+. Filmen har fått ett varmt mottagande och skulle även ha visats på Fespaco, men då festivalen flyttades på grund av pandemin, återinskrivs den tyvärr inte på Fespaco i oktober. Däremot är den del av sex filmfestivaler i Europa.

– Det är en film som har väckt stor nyfikenhet och uppmärksamhet – och som skådespelare hoppas jag att filmen kan bidra till att folk frågar sig själva om sina egna syften och övertygelser, innan de skriver budskap på väggarna, och innan de trycker ikoner på t-shirtar eftersom det inte är tillräckligt.

Desiré Yameogo är född 1965 och var endast arton år när Sankara kom till makten. Jag undrar över vad Sankara betyder för honom personligen.

– För mig var Sankara först och främst en militär: Våldigt våltalig, elegant, med stor drivkraft och mycket dynamisk. Han hade lätt för att tala och för att improvisera – allt detta gjorde att han blev en förebild för mig på den tiden och till och med fram tills nu. Idag bär vi på många tyngder, och är rädda för att ta risker. Det var personen Sankara för mig. Men så är det också Sankara, politikern. 1983 då han kom till makten, tyckte jag personligen inte om att det skedde genom en militärkupp. Men efterhand som jag upptäckte hans drivkraft, dynamik och kapacitet att tala till folket, charmade han mig. Jag ville också vara någon som inte var rädd, som hade förmågan att tala om

Desiré Yameogo sminkas och förbereder rekvisita, under inspelning av Sankara et moi.

”DET ÄR DE STARKA ORDEN SOM FÅR SANKARA ATT VARA EN AKTUELL FÖREBILD ÄVEN FÖR UNGA IDAG, SÅ ATT DE VÅGAR UTTRYCKA SIG TYDLIGARE OCH TAR SITT ÖDE I SINA EGNA HÄNDER. ”

det som är viktigt, som inte bara satt på sin kontorsstol – det var Sankara, politikern. För mig var han en hjälte. Men efterhand som jag blev äldre förstod jag också att han bar på en ideologi, en marxistisk och socialistisk sådan. Som vuxen förstod jag inte varför stora män som han, inte kunde omskapa en konstitution så att den framhöll våra traditionella värden!? Afrika har tills idag, särskilt Burkina Faso, ännu inte hittat sin rätta röst, för att hjälpa sitt folk.

– Men Sankara har varit väldigt bra på att

få folk att lyssna – han använde orden väl för att utveckla synergier och kreativitet hos det burkinska folket. Han var inte rädd för att fördöma varken imperialismen, eller den inbördes skulden, eller för att säga att allt är möjligt och att man måste våga uppfinna framtiden. Det är de starka orden som får Sankara att vara en aktuell förebild även för unga idag, så att de vågar uttrycka sig tydligare och tar sitt öde i sina egna händer. Sankara var en man som tog aktiv del i historien och som utvecklade vår medvetenhet. För detta uppskattar jag honom enormt.

KAROLINA JEPPSON
Frilansjournalist och redaktör för BurkinaKontakt

Mao Zybamba in action vid framträdandet på Barnens Scen i Malmö, oktober 2021.

DE OVÄNTADE GÄSTERNA

– FÖRESTÄLLNING PÅ TURNÉ

TEXT: KAROLINA JEPPSON · FOTO: TOBIAS ANNERFELDT

En familjeföreställning mitt i pandemin har lockat besökare till skratt, eftertanke och dans. Efter att ha haft premiär i Ystad turnerar Mao Zybamba och Lamine Cissokho vidare vår och sommar 2022, med föreställningen De oväntade gästerna.

BurkinaKontakt har tidigare skrivit om Mao Zybamba och hans många järn i elden. Mao är musiker och berättare, har stort engagemang för sin hemby genom föreningen Gosnere och arbetar

på Ystad lasarett som undersköterska. Under 2021 började Mao samarbeta med föreningen Mix Musik i Malmö och spåna idéer kring en föreställning baserad på en saga som Mao har skrivit. Musik skulle vara en stomme i berättandet, likväl som interaktion med publiken. Samtalen konkretiserades i en ansökan till Statens Musikverk som sedan beviljades. Tillsammans med den senegalesiske kora-spelaren Lamine Cissokho, bosatt i Kalmar där han också arbetar som musiklärare, påbörjades arbetet med föreställningen. Regissören Bodil Mårtensson involverades och under slutet av sommaren och början på hösten var repetitionerna i full gång.

- Det här är den första föreställning jag har haft i Sverige. Det var lärorikt att jobba med en regissör som Bodil Mårtensson. Hon har

lärt mig mycket kring mitt scenspråk och även utvecklat språket i svenska på scenen. Tillsammans med Lamine kunde jag återuppleva samma känsla som jag hade tidigare i Burkina Faso med musiker. Det har också öppnat mig för Senegal, säger Mao.

I oktober var det premiär i ett fullsatt Folkets park i Ystad. Därefter har föreställningen spelats i Malmö och Kalmar. Några framträdanden på skolor i södra Sverige är planerade, och under sommaren 2022 är Mao och Lamine inbjudna till Island för att framföra föreställningen under en festival.

- Att åka till Island är en dröm, och att besöka Island som artist är något fantastiskt. Och en fin möjlighet att uppleva nya landskap och få inspiration och kreativitet. Just nu är Mao hemkommen efter två

Till vänster: Lamine Cissokho på kora och Mao Zybamba på nyckelharpa.

"ATT ÅKA TILL ISLAND ÄR EN DRÖM, OCH ATT BESÖKA ISLAND SOM ARTIST ÄR NÅGOT FANTASTISKT!"

månader i Burkina Faso. Han jobbar vidare med föreställningen på franska och hoppas på samarbete med Franska Institutet i Ouagadougou, för de oväntade gästerna.

- Egentligen vore det viktigt att få mer stöd till artister från Västafrika som lever i Europa. Det är många som kallar mig ambassadör och vi gör även ett representativt jobb som artister.

AMBASSADEN- HONORÄRKONSULERNA

26-27 november 2021 ägde ett möte rum mellan Burkina Fasos ambassad och de burkinska honorärkonsulerna i de nordiska länderna. Ambassadör Maria-Goretti Dicko-Agaloue Adoua ledde mötet tillsammans med diplomaterna Roselyn Kambou-Sanou, Salif Sankara, Joël Thiombiano och Médard Zida, å ena sidan, och honorärkonsulerna Jen Pauli (Århus) och Sten Hagberg (Sverige) å den andra. Kåre Grønli och Anatole Ouédraogo (Norge) och Bernt Ehrnrooth (Finland) var däremot förhindrade att delta. Förra mötet ägde rum i mars 2018. En stor del av diskussionerna handlade om att delge rapporter från arbetet i de olika länderna samt en uppdatering på den sociala, ekonomiska och politiska situationen i Burkina Faso.

INSAMLING:

Burkinier i de skandinaviska länderna stöttar internflyktingar

Den burkinska diasporan i Norden gjorde en insamling under hösten 2021 till stöd för internflyktingar. En delegation bestående av Raicha Englund, Mao Zybamba och Eric Zongo reste till Kaya för att överlämna ris, tvål och olja till ett värde av en miljon francs i pengar, totalt motsvarande 25 000 kronor.. Delegationen besökte en stadsdel i Kaya där ett nytt läger skapats för internflyktingar från kommunerna Dablo och Foubé.

MANGOFABRIKEN I TOUSSIANA

JoLiJo AB är igång med mangoproduktion, men idag sker ingen verksamhet i Sverige. Jörgen Litzing, Assambusmedlem boende i Tomelilla, äger fabriken och den sköts av fabriksföreståndare Patrice Ouattara, på plats i Toussiana. Toussiana ligger mellan Bobo-Dioulasso och Banfora. – Idag säljs alla våra produkter till lokala uppköpare, som i sin tur säljer vidare. Produktionen består idag av torkad mango, mangojuice och cashewnötter, berättar Jörgen Litzing.

Roland Ki

GLOBALA PEDAGOGER FÅR STÖD AV GUDRUN SJÖDÉN FOUNDATION

Globala Pedagoger är en svensk utvecklings- och välgörenhetsorganisation med ett speciellt fokus som förebygger fattigdom och utanförskap bland utsatta människor i Sverige och utomlands. Organisationen grundades av Roland och Ceres Ki. Under hösten 2021 erhöll Globala Pedagoger stöd från Gudrun Sjödén Foundation för sitt arbete med att främja kvinnligt entreprenörskap i Burkina Faso. Gudrun Sjödén Foundation kommer att bekosta utbildningen för den första omgången av skolelever på Globala Pedagogers entreprenörsutbildning med inriktning sömnad.

BURKINAS VÄNNER

har haft ett projekt tillsammans med medlemmarna Hans Eriksson och Christiane Eriksson, som har resulterat i en "SAGOBOK från Burkina Faso" utgiven på Instant Book förlag.

Sagorna kommer från Bale-provinsen i centrala Burkina. Tio skolor med två klasser i varje skola har ingått i sagoprojektet samt två av Christiane författade sagor. De flesta sagorna är illustrerade. Sagorna är av tradition muntliga men nu insamlade och nedtecknade av barnen och deras föräldrar. De används nu i de klasser som ingick i projektet.

Burkinas Vänner har låtit översätta den franska Sagoboken till svenska.

En bok kostar 98 kr inkl porto.

Vill du beställa? Kontakta Burkinas Vänner genom / margareta.roland@bredband.net

